

DE
BENEDICTIONE
PATERIARCHÆ

JACOBI

Genes. XLIX.

CONJECTURÆ.

*Liber Bibl. Bodl.
ex dono eruditissi-
mi Editoris.*

28.80.£/c.

B. 26. 00. £/c.

OXONII,
E THEATRO SHELDONIANO, MDCCXXVIII.

Imprimatur,

E D. BUTLER

Nov. 2. 1728.

Vice-Can. O X O N.

LECTORI

S.

CUM Reverendus admodum harum Conjectura-
rum Auctor, GEORGIUS HOOPERUS, Ecclesiæ
Bathono-Wellensis Episcopus, Universæ Decus,
paucis abhinc mensibus, non sine summo bonorum
omnium dolore, ex vita decesserit; cùmque de pro-
curandâ earum Editione sepiùs ante obitum ad me scribere dig-
natus fuerit: visum est, AMICE LECTOR, unam vel alteram
eius de hac re Epistolam huic Libello præmittere; ut certior
exinde fieres, & Beatissimum Patrem ultimam ei manum impo-
suisse, eumque prælo destinâsse; & me, non sine ejus jussu, Testi-
monia, ex Arabicis monumentis desumpta, ad paginarum cal-
cem adjecisse. Namque (ut liberè tibi dicam quod sentio) ea
plerumque solet esse conditio scriptorum, quæ post mortem, & ci-
tra veniam suorum auctorum in publicum emittuntur, quæque
sub Posthumorum nomine, tanquam fætus quidam abortivi,
cæca & informata è latebris suis in lucem prorepunt; ut non fa-
cile quidem permittere velim vel Opus ipsum pro Posthumo ha-
beri, vel me, pro Posthumo Editore.

Priusquam verò Literas tibi proferam, hoc unicum te rogare
liceat, ut siquid tibi fortè eas legenti occurrerit, quod à Præ-
fule Urbanissimo benignius de me dictum videatur, id totum sin-
gulari ejus bonitati, & propensissimæ in me benevolentia referen-
dum putas. Nam cùm Antistes Humanissimus eo me honore
dignatus fuerit, ut non tantum diceret, se meâ, quantulacunque
sit, auctoritate inductum, de Conjecturis hisce suis imprimendis
cogitâsse; verùm etiam innueret, sese eas [ut ejus verbis utar]
mihi Inscripturum: arrogantem me planè, & omni pudore de-
stitutum, meritò putares, si quod indulgentissimæ præ se ferant
Epistolæ, mihi continuò assumerem, nec sermonem, plus aequo mibi
tribuentem, paucis tibi explicarem. Ut igitur omnem à dictis
invidiam quam longissimè amoveam, scire te velim, nihil am-

plus Virum Benevolentissimum hic in animo habuisse, quam, cum auctoritatem aliquam suis Observationibus ex MSS. Arabicis accessuram esse crederet, testatum facere lectori, se meā qualicunque operā in iis consulendis usum fuisse. Cujus quidem rei commemoratio, laudi utcunque mihi futura, utpote à Viro tam laudato profecta, jure tamen optimo ab eo præteriri potuit, quippe qui & hoc, & quidquid aliud officii, tenues meā vires ei præstare possent, suis jampridem beneficiis, in me à pueritiā usque collatis, gratissimoque semper à me animo recolendis, amplissimè remuneraverit. Verū ecce ipsas Literas!

Sir,

Upon your Authority I think to Print the Conjectures on the XLIX. Chap. of *Genesis*, in a few Copies, and only for Presents, as those of the *Valentinian* Heresie were; and Inscribed to You, as they were to Dr. *Grabe*. If it be in *Quarto*, we may leave half a Sheet for the Title and Inscription; and proceed to the Work as soon as we will. But I think it may do well to add at the bottom of the Page Your Confirmation of the Signification of the Words given by me out of *Golius*, if there be any doubt, from the other Authorities You speak of. —

Instead of the Sculpture in the Title-Page of the other Pamphlet, which was put at the Fancy of the Printer, I intend one to be designed on purpose, like that of *Robert Stephens*, representing an Olive Tree, and one digging about the Roots to make it fructify, with the Word *ABLAQUEATOR* at the Top of the Round enclosing it, and some below like these, *HUMILIS OPERA, NEC INFRACTUOSA*. — &c. I am

Wells, Your very Affectionate Servant
25 March, 1727. GEO. Bath and Wells.

Has brevi exeperunt, que sequuntur;

Sir,

I have been often thinking to pray You to set the Press at work on the XLIXth. of *Genesis*, and to confirm the explication of the Words there given, by Your Authoritys given at the bottom of the Page; according to what was spoke of when You were here. I am now come to a resolution of having it done, if You continue of the same Opinion; but would have no more Copys, than such as may be fit

fit to make Presents of to our Friends, and under an Hundred may, I believe, well serve to that Purpose: and I am willing to be at that Charge, as I was in the Case of the *Valentinians*. -- &c. I am

Wells, Your very Affectionate Friend and Servant
June 20th. 1727. GEO. Bath and Wells.

Eandem etiam sui Commentarii curam, iisdem ferè verbis, proximo ante obitum mense, Pater Venerandus mibi iterum delegavit. Sed ab Epistolis citandis me abstineo.

Mortuo Praefule, ad Ornatisimam Fæminam D^m. PROWSE, Filiam ejus unicam superstitem, Paternæ & Rei & Virtutis hæredem, scripsi: Quæ de Benedictione JACOBI Publicandâ mandaverat Pater, eam edocui: Literarum, quas suprà exhibui, apographa ei transmittenda curavi: Quæ sit ejus hâc de re voluntas, quæsivi. Rescripsit Illa, Se omnia charissimi Parentis mandata quâm sanctissima habere, quâm diligentissimè exequi decrevisse: Quod ad Conjecturas attinebat, sese eadem omnia, quæ jubebant Literæ, de iis statuere: Centum Exemplaria, in gratiam Amicorum, eodem prorsùs, quo Pater voluit, modo, suis sumptibus, meâ etiam curâ, excudi velle. Quin & per easdem Literas nonnulla, quæ de parvula Tabellâ Operi præfigendâ, in sparvis quibusdam chartis annotaverat Praeful, mecum benignissimè communicavit.

Harum Literarum auctoritate munitus, Operam dedi, BENEVOLE LECTOR, ut tales, quantum fieri potuit, has haberetis Conjecturas, quales ab ipso Auctore, si in vita mansisset, esset habiturus. Quem in finem, exemplaris, quod præ manibus erat, vestigiis tam pressè ubique institi, ut ab eo, nisi fortasse in uno vel altero loco, ubi à Scriba erratum est, (quod in tantâ linguarum varietate difficillimum erat vitatu) ne latum, ut aiunt, unguem discesserim. Et quoniam suæ purpureæ pannum aliquem meum assui voluerat Praeful Amicissimus; præceperatque ut siqua forte in MSS. Arabicis invenire mibi contigerat, quæ vocum significata, à Giggeo Golioque tradita, aliquo modo illustrarent confirmarentve, depromerem, & calci paginae subjicrem; nefas duxi ejus de hâc re voluntati atque consilio non obtemperare. Haud contentus igitur Asiaticis iis fandi magistris,

qui Europæo induti habitu, in notitiam familiaritatemque nostram, interpretum operâ, pervenerant; ad Bodleianos Orientaliū *MS^{orum}* *Thesauros*, quasi in medias ipsius Arabiæ Felicis regiones, me recepi: Arabicos *Auctores* suâ Lingua loquentes consului: *Immensum præcipue** Phirouzabadii *OCEANUM* adii: *Quæ* inde à Giggeio in *Latinum* sermonem *transfusa* sunt, & à *Præsule* in hisce suis *Conjecturis* è Giggeio *desumpta*, ad examen revocavi, Arabicisque *testimonii*, nunc ab ipso vicissim Kamusio, nunc aliunde etiam petitis, confirmavi, paulo-que fortasse *auctiora* nonnunquam reddidi. Noluit enim *Sapien-*
tissimus Præsul Giggei *auctoritati* nimium tribui, utpote quem & ex *Cl. Pocockii* ore audiverat, & suâ etiam compererat *ex-*
perienciâ, *interpretem* fuisse minùs fidum: *Quod* & mihi, cum Phirouzabadio suo eum *comparanti*, abunde constitit. *Quan-*
quam non tam *culpandus* fortè Giggeius ob ea, *quæ* male ipse *interpretatus* est, quâm *vehementer laudandus* ob *egregium illum*, *quem* *futuris reliquit interpretibus*, *apparatum* atque *supellec-*
tiem. *Golii* *judicio* *magis confidendum* esse censuit *Vir Scienti-*
simus; utpote qui *Gieuharium* suum & melius intellexit, & fi-
delius expressit. *Quanquam*, si *vera fateri* licet, non ita *inte-*
grum suum nobis *auctorem tradidit* vel ipse *Golius*, quin multa
sæpe prætermiserit, in *Poëticis præsertim*, *quæ* *Philologiæ Sacrae*
studiosis *magno* *potuerant esse usui* & *adjuvamento*. *Quapropter* &
Ipse cùm è suo *Gieuhario*, tum etiam aliunde, non raro mibi
erat supplendus. *Cum* *verò* nec Phirouzabadius, *OCEANI*
quamvis Auctor, nec ipse *Gieuharius*, *quamvis* *الصَّاحِحُ*, *Al-*
tzahâh (*i. e.* *Opus Perfectissimum*) *composuerit*, *totum Arabi-*
carum *vocum* *ambitum*, *nedum* *totam* *earundem* *significationum*
vim *varietatemque*, *suis* *libris* *complexi* *fuerint*; *operæ* *preium*
duxi & *alia* *minoris* *molis* *Lexica*, in *iis* *saltem*, *quibus* *majora*

* *Ut Lector, in hisce studiis minùs versatus, hæc & sequentia melius intelligat, scire eum oportet, Duo extare apud Arabes præcipua nota Lexica; quorum unum Phirouzabadii est, quod vocatur* *الْقَامُوسُ*, *Al-Kamūs*, *seu Oceanus*; *alterum Gieuharii, cui titulus,* *الصَّاحِحُ*, *Altzahâh*, *i. e.* *Integrum*, *seu Perfectum*: *Illud à Giggeio, hoc à Golio, Latinè versum est.*

carebant,

carebant, in subsidium vocare. Horum verò illud, quod Zamachsharium habet auctorem, quodque اساس، Asâs (i. e. Fundamentum) inscribitur, primas facile tenet: Opus, tot Metaphoris, cæterisque Orientalium Poëtarum elegantius, tot scitis Philosophorum dictis refertum, ut haud sciam an plura in ullo uspiam libro invenire possis, quæ vel ad Sacrum Prophetarum Stylum proprius accedant, vel ad eum illustrandum magis conducant.

Porrò, cùm Clarissimus Auctor duo mibi, inter cætera, de-
derit mandata; Unum, ut Arabica verba, ad S. Textum ex-
plicandum hinc inde à se adhibita, Hebraicis literis excudi, stel-
lulisque notari curarem, ut qui Hebraicè tantum scirent, ea le-
gere ac distinguere possent: Alterum, ut Characteres Arabicos
et Hebraicos, inter se collatos, tuis alicubi oculis, priusquam ad
libri lectionem accederes, subjicerem, ut facilius inde perciperes
quomodo sibi invicem respondeant: his utrisque ejus monitis li-
benter parui: Et ut in ipso opere Arabica ubique Asteriscis in-
signita sunt; ita hic satis idoneus Alphabetis exprimendis locus
esse videbatur. Ea igitur, prout à Cl. Pocockio, ad finem doctissimæ sue in Portam Mosis Præfationis, inter se comparantur,
proutque in Typographiâ Academicâ fibimet invicem etiam be-
diè congruunt, sic babeto,

اب ت ث ج ح خ ت ن ر س ش ص ض ط ظ ع ي ف ق ك ل م ن ا و ن ي
א ב ת ח ת נ כ ר ד רוֹם ש ז צ א ט ש ע י פ ק ב ל מ נ הו'

Atque hæc sunt, AMICE LECTOR, quæ Pater Beatissimus, in suâ hæc Patriarchæ JACOBI Benedictione publici juris faciendâ, à me præstari voluit; quæque ego, si minus pro ejus expectatione, at maximâ saltē, quâ potui, curâ et fide præstī. Qui melius effecisse neverint, pluribus fortasse hoc negotium com-
mendari potuit; qui melius voluerit, certè nemini. Tuæ erit
bonitatis, ubi non adsit facultas, animum respicere.

Restat, ut de ipsarum Conjecturarum ratione pauca te præ-
moneam. Scias igitur, non earum esse institutum, plenam tibi
perfectamque XII. Patriarcharum Historiam exhibere; nec
Benedictiones, à Patre hæc prolatas, cum futuris Israëlitarum,
Promissam Terram vel potentium, vel occupantium, sortibus ac
fortunis

fortunis comparare. Aliorum ingenia labor iste satis feliciter exercuit. Philologi potius, & Critici res hic agitur, quam Historici, aut Geographi: nec tam in expendendis rerum eventis, quam in praesagiis ex vocum significationibus capiendis, versatur sermo. Incesserat enim Sagacissimi Praefulsi mentem suspicio, JACOBUM in singulis suis Filiis Benedicendis ad singulorum Nomina respexisse; & diversas eorum Sortes ad diversas Appellationes accommodasse; perpetuamque adeo quandam Paronomasiam per totam hanc Prophetiam secutum fuisse. Id quod primum sibi in animum venisse dicit, cum ea, quae de Jehuda & Dane praedicta sunt, legerat: in quibus voces hinc יְהוּדָה, יְהוּדָה, &c. illinc יְהוּדָה, יְהוּדָה, &c. tam manifeste ad se invicem alludere videbantur, ut nihil ei dubii restaret, quin eundem etiam in reliquis morem Patriarcha tenuisset. Quam igitur in Oraculis suis edendis viam insisterat Praesagus Senex, eandem sibi in expoundendis insistendam putavit Perspicax Interpres: Quasque Ille Nominum etymologias ob oculos habuerat inter Vaticinandum, easdem Hic te habere voluit inter Legendum. Et quoniam ea fuit Linguae Primae sors, ut non paucæ ejus voces varia Patriarchæ temporibus agnoverint significata, que jampridem obliuioni tradita sunt; plurimique adeo JACOBO, Filiis suis Benedicturo, occurrere potuerint nominum intellectus, quorum vel omnino nulla, vel obscura admodum in hodiernis vel Christianorum, vel Judæorum Lexicis reliqua sunt vestigia: idcirco inquirendum sibi censuit Antistes Eruditissimus, quem usum, quoque sensus eadem voces in Vicinis etiamnùm Dialecticis habent, ut inde sibi & de pristinis illis, quibus JACOBI ætate gavisse sunt, notionibus conjecturam facere liceret. Harum Dialectorum præcipua ei visa est Arabica; utpote quæ amplissimo, per maximos orbis terrarum tractus, viguit usu, plurimaque præ ceteris arte & labore exculta fuit. Hæc Lingua, tanquam pia & officiosa Filia, Hebrææ Matri, senescenti jam, inopique futura, tam feliciter succurrit, totque ejus non tantum voces, sed & vocum significationes, per immensum ferè seculorum decursum, puras atque integras conservavit, ut qui vel mediocrem ejus cognitionem cum Hebraicis studiis conjunxerit, nœ ille cum ipso Patriarcha, si in vitam rediret, etiam fine interprete, versari posset.

Quantam

Quantam verò præstantissimi hujusce Idiomatis scientiam sibi comparaverit acerrimæ industriae Præsul, quantumque inde cœperit utilitatem, abunde testantur immortalia eæ, quæ in Ecclesiæ, quæ in universi orbis literati emolumentum, conscripsit Opera. Sive enim in Jejunii Quadragesimalis Historiâ condendâ, ejusque Origine ex Ritibus Judaicis repetendâ; sive in vesanis Valentianæ Hereseos Erroribus ex Theologiâ Ægyptiacâ deducendis, obscurioribusque ad eò quibusdam Irenæi Tertullianique scriptis illustrandis; sive in variis Hebræorum, aliarumque gentium Mensuris examinandis, interque se comparandis, operam ponere voluerit: nihil prosector extitit vel in Kabbalisticis Rabbinorum libris tam altum & reconditum, vel in Hieroglyphicis Coptorum literis tam mysticum & involutum, vel in longinquis Phoenicum Saracenorumque commerciis negotiationibusque tam peregrinum & perplexum; ad cuius cognitionem acutissimum ejus ingenium, Arabicâ præsertim eruditione, tanquam clave certissimâ, fretum, facilissimos sibi aditus non paterfecerit. Verum, ut alios taceam Dialetti Arabicæ usus, qui per omnes humanioris literaturæ partes conspicui sunt, qui que Præsuli nostro, utpote in omnibus facile principi, probè cogniti fuerunt; ad eum unicè me conferam, qui hujusce Sermonis studium ei præcipue, ut ab ipso sæpius audivi, commendavit, atque ad eam, in quâ sumus, rem maximè pertinet: eum intelligo, qui à Theologis in vero Textûs Hebraici sensu eruendo percipitur, qui que tanti iis ad rectam V. T. intelligentiam semper visus est momenti, ut aliis omnibus interpretandi modis atque instrumentis longè anteponi mereretur. Cujus quidem præclarissimi Lingue Arabicæ in Sacro Codice exponendo beneficii uberiori tibi specimen dari non potest, quam quod in doctissimis, que tibi hic in manus traduntur, Conjecturis exhibetur. In quibus habes illustrissimum gentis Israëliticæ auctorem, non tam quidem, qualem eum ex nugatoriis Rabbinorum, suæ Lingue planè ruditum, commentis accipere soles, temerè nimis multa, & sine omni consilio, de Filiorum suorum Sortibus effutientem, nec ad verborum suorum vim mentemque satis attendentem; sed qualem eum tibi quasi de integro restituunt Arabes, fidelissimi veteris Hebraïsmi custodes, Puerorum suorum Appellationes ad sensus suos

suos aptissimè deflectentem, & per totum carmen suavissimè
 παρομάζοντα. Cum enim Patriarcharum Nomina, (ut prius
 innui) propter angustos, ad quos Lingua Hebræa redacta est,
 limites, tam parùm intellecta fuerint, ut nihil amplius præ se
 ferre viderentur, quam quod Lea cæteræque Matres, quæ ea
 primum imposuerant, ob oculos haberent; nec digna proinde pu-
 tarentur, in quorum etyma sensusque altius denuò ab hisusc
 Vaticinii interpretibus inquireretur; minuendam sibi hanc op-
 nionem, veritati tam inimicam, censuit Sapientissimus Antistes;
 Arabicamque sibi Dialectum in partes vocandam, ex cuius usu
 constaret, has Filiorum Denominationes animo tam Patris jam
 Benedicentis, quam Matrum olim Nuncupantium, obversatas
 esse, nec tantum ad præteritos eorum ortus pertinere, sed ad fu-
 turas etiam eorum conditiones spectare, & quasi summa fatorum
 capita ambitu suo comprehendere. Quod quidem tam solidè, tam
 copiosè, tam eleganter etiam ab eo demonstratum video, ut ne-
 sciam planè, utrum solertissimum ejus in pulcherrimâ hâc Paro-
 nomasiâ primùm percipiendâ ingenium, an limatissimum in ex-
 plicandâ judicium, magis admirer. Quanquam enim doctissi-
 mas basce suas Observationes sub Conjecturarum titulo, pro-
 more, quem & in plerisque aliis suis Scriptis observavit, tibi of-
 ferri voluerit summâ non minus modestiâ & verecundiâ, quam
 eruditione & virtute conspicuus Antistes; tamen, cum ad cujusque
 Benedictionis clausulam oculos conjicio, & singulas cujusque
 Filii Sortes, tanquam totidem membra, in unum veluti corpus
 collectas, Nominique sub quo continentur, pulcherrimè respon-
 dentes conspicio; tanto profectò omnia acumine excogitata, tantâ
 probabilitate tradita, tantâ denique auctoritate ac gravitate pro-
 lata comperio; ut parùm absit, quin ipsi moribundi Patriarchæ
 lectulo astitisse videar, & supremo huic ejus Testamento condendo
 interfuisse. Vale.

Scribebam OXONII,
 in AULA CERVINA,
 III Kal. Sept. 1728.

THO. HUNT.

D E

BENEDICTIONE Patriarchæ Jacobi

Gen. XLIX.

CONJECTURÆ.

ראובן בבר' אתה

&c.

ENIXA Primogenitum *Lea*, ejus nomen à *רָאֹה* desumpserat; quod ipsam utique Deus *re-spexisset*, [Gen. 29. 32.] At *Jacobus*, qui toto hoc carmine Filiorum nomina ad sensus suos deflectit, & hic fortè ad aliam *Reuben* *רָאֹעֵה** notationem respexit. Est enim * *Primordium*, *Principium*: & * *רָאֹעֵה* *Primordia*. Hæc autem cum ¹ monuerit Celeberrimus *Pocockius* de *Primordiis Canitiei* solius fortè dici; de *Canis* scilicet, tanquam ovi-bus, in *Pascuum* agrum primò missis: ulterius observo, reperiri inter vocabula ipsis affinia * *רָאֹעֵה*; quod est

¹ Et rectè quidem monuit *Pocockius*. Observo enim * *רָאֹעֵה*, quoties *Principium* vel *Primordium* in Lexicis designat, cum *шибָבָשׁ* *Canitie* semper esse conjunctum. Sic *Phirouzabadius* in suo *Kamus*, *رَأْعَيْهُ* * *رَأْعَيْهُ*: i. e. * *رَأْعَيْهُ* *Principium* *Canitiei*, cuius *Pl.* est *رَأْعَيْهُ*.

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

¹ Prima ac Melior Pars [Rei], *Flos Juventutis*: similiter & * ² *quod Principium [Juventutis]*. Affinia autem reputo, quæ solis literis propinquis, y & n, inter se discrepantia, significationem habent communem. Hujus nempe συμφωνίας exempla frequentissimè occurunt. Eam vidimus modò in vocibus * *רִיאָן* & *רִיעָן* & *רָהָה*, significationes suas sæpius permutare deprehendemus apud Sept. Interpretes. His enim *רָהָה* est Φροντίου [Isai. 44. 28.], & Πρίγκιπας [Prov. 10. 21.]; & vicissim *רָהָה* בָּשָׂרֶב [3 Reg. 12. 16.]; sic & *Arabice* * *רָא'* *Vidit, novit*; * *רו'* *animum advertit*; & * ³ *רָעֵי* *respexit, accuratiùs speditavit*: ut *Divinus senex, ראובן pro רָעֵבָן usurpans, vim vocis per sequens בכרי extulerit*.

רָאשֵׁית אֹנוֹן, ^{גְּדוּלָה} *נִקְנָה* *מֵצָבָה*, Sept. Capitulum in Liberis meis, *Hieronym*. Initium Virilitatis meæ, *Castilio*. * *אָנוֹה* autem est *Pubes*; & * *אֹנוֹן* Vir aut mulier *mediocris etatis*, post *plenam* utique *Pubertatem*. Principium Doloris mei, habet *Vulgat*. ab * *גָּמוֹ*.

רִיחָד שָׁאָת יְחִיד עַז, σκληρὸς Φέροντος, σκληρὸς αὐθίδης, Sept. Prior in Donis, major in Imperio, *Vulgat*. Major ad portandum, major Robore, *Hieronym*. Excellentia Dignitatis, &c. *Anglican*. Quæ variae interpretationes vocum duarum *שָׁאָת* & *רִיחָד*, ex *Hebræo* patent: at *צָרָעָה* significata diversa nonnisi ab *Arabismo* petenda. *Arabibus* autem

رجان كل شيء أوله ومنه رجان الشباب
1 Ita enim Gieuharius, رجان الشباب *الشباب*
i. e. * *رِيْعَان* est Prima cujusque rei pars, *ao præsertim Juventutis*.
رجان الشباب وهو مقتبلة واقضلة
Nec aliter Zamachsharius, زمان الشاب *Zamachsharius*,
i. e. * *رِيْعَان* de Juventute dictum, Priorem & Excellentiorem ejus
partem innuit.

رجان ورجان هرث و دمعنى 2 De quo ita Ibn-Maruph, Perficè, اول جوانی
رجان و رجان هرث هرث و دمعنى i. e. * *رِيْعَان* *convenit significatu cum** *رِيْعָן*, connotat-
que Principium Juventutis.

رجان ورجان هرث و دمعنى 3 Gieuhario idem est cum *Vidit*, لاحظ *و* *observavit*. Et
* *انظر مانا* *Zamachshario* *est*, *انظر ما* *فَلَانَانَ*: Videbo quid
sit facturus. Quin & *رَعَي* cum *النجوم*, *stellis*, positum, idem est
quod *رقبها*, *Contemplatus fuit eas*, teste itidem Gieuhario.

* *וְזֶה*,

* יְהֹרֶן, Nomen; est *Malevolentia, Vindictæ* *cupido*. Et est Verbum; *Iniquè, injuriosè agere; vexare, abominandâ re aliquem excipere*; (uti hic *Reuben, Patrem*); quod oī o'. per συληρὸς extulerunt: * אַחֲרֵךְ verò, *Præstare, superior esse*; & * אַחֲרֵךְ, & * אַחֲרֵךְ *primum, primò*.

פָּחוֹן כְּמִים : פָּחוֹן וְעַלְגְּוָיָא וְשָׁוֹאָב : Sept. Effusus est : *Vulgat.*
Alii, *Rapidus*, &c. Est autem * שְׁפָאָת quod terminum ex-
cedit, *Enorme*, *Obscenum*. * פָּנוֹן verd, & * פָּנוֹס & * פָּנוֹן,
cognata vocabula, *fastum*, & *superbiam* se efferentem, com-
muniter significant: postremum etiam & *vim malitiam-*
que; quod fortè significatum & cæteris aliquando com-
petebat. Denique * נְחָת de *Pluvia* dicitur, *cum Terram*
fusque deque convertit. Verum uti procax improbumque
Reubenis facinus turbidumque ingenium aquarum torren-
tium injuriæ, ripas limitesque omnes supergredientium,
ritè comparantur: ita videri potest metaphoram istam
etiam ex *Ipsius* nomine enatam fuisse. * רְוִי enim, præ-
ter illud *Considerandi* significatum, etiam *Aquam* connotat.
quin * רְזָהָה est (¹ *Giggeo*) *conturbatio aquæ super terræ su-*

*Video placere
Eruditissimo &
in Philologia
hac Eximio,
Schultensio,
1719 de Rheu-
bene, tanquam
de fluvio erum-
pente extra Al-
veum & eva-
gante, intelli-
gatur. Anim-
adv. Philolog.
in Jobum, pag.
144.*

¶ فَلَذْ * Phirouzabadio est مَكْبُرٌ Superbire: Auctori Lexici Gjamio'l-Logat، Se Magnificare: Gienhario جَنْهارِي، Se Efferre، Altius jactantiūsque incedere، Fastu intumescere. Et sic fere Arabibus. At Syri plura ejus significata in suo قَلْبَلْ conservarunt; quæ à Bar-Bahlul in Lexico suo Syro-Arabico ita recensentur: النطف الغاوي Corruptus: In libidinem effusus السفاح Errabundus: الشره في الرها Præpotens: القدر Stupro addictus: الذي لا يزع عن الفاسق Nequitie omni intentus: Denique، i. e. Qui à re vetitâ ita non abstinet، ut quicquid in eâ sit execrabile præseferat. Nec aliter Bar-Alis. Quæ omnia، utcunque recentioribus Judais ignota، ad familiam Hebraici ﴿لَهُ﴾ olim، sine dubio، pertinuerunt؛ turpissimamque Reubenis improbitatem، à Patre hîc memoratam، aptè repræsentant.

الرواية 2 *Immo & Phirouzabadio*, in cuius Oceano ita legitur, *روآن* *est agitatio aqua in superficie terra*. Et sic etiam, Auctori Lexici *Mugmelallogas*.

A 2 perficiem.

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

perficiem. Et * יְנֵר (quò nos inde refert Golius) *ultra citroque commota est apparens in campis Aquæ Species.* Et * רֹא, quod est *attentè considerare*, format ex se * אֲרוֹא quod de *mari* dicitur multùm *spumante*. Immò à * רֹב ¹ crassa evasit (aqua), habetur ipse * רֹבָן *Turbatus mente.*

רֹבָן, μὴ ἔστης, LXX. qui hoc cum præcedenti conjungunt, & de aquâ intelligunt. Ne crescas: *Vulgat.* Ne adjicias. *Hieron.* Ne excellas, ne primas teneas: *Noſtri.* Hæc ultima *Hebraicæ* acceptio*n* congruunt, & à significato vocis principali facile deducuntur. At *Sept.* significatio*n* suam à * רֹזֶר, aut * רֹזֶר derivârunt: quorum illud dicitur, cum *fons aquâ* scatet; hoc, cùm quid *commovetur*, effervescit, & ebullit.

אוֹ חַלְלָתָה, τὸν ἐμίανας: *S*^u*o*: *Lectum meum descendendo violasti*, seu *polluisti*. Habet & חַלְל hanc significationem τὰς *חול*. Certè *Arab.* * חַל sonat ² rem à *statu loco* suo *decessisse*: unde clare appetet τὰς *Νεγήλας*, seu *κοινῆς*, notio. Malim verò, si liceret, vocem חַלְלָתָה intransitivè tum accipere, ut de *Reubene* dicatur; qui utique de Primogeniturâ, *statu* suo, excidere deberet: præsertim cùm in activo sensu cum *צְעַד* conjuncta nihil novum enuntiet; quod non utiquè proximè dictum. Nec huic acceptio*n* obſtabit, quòd eadem verba de eâdem re facta i *Chron.* 5. 1. prout junctim conſtruuntur, eodem planè modò intelligi

راب البنين ¹ De voce * رُوب eleganter, ut solet, *Zamachsharius*, طرح فيه الروب ليروب وهو خميره ومن المجاز راب فلان ² i. e. * Primariò & propriè de lacte dicitur, cui coagulando inditur fermentum. *Metaphorice* verò de homine usurpatur, qui intellectu & mente turbatus est, vel confusus.

درهك او تغیر من الاستغوا ¹ Interdum etiam, auctore *Phirouzabadio*, *Deflectere*, vel *Variare à Recto*: quod nec à mente LXX. alienum est. Et hinc istud *Abi-Dowaibi* apud *Gieuharium*, حالات *كحول القوس*: طلت *instar arcus pluvia* situque *distorti*. Quod quomodò cum, *נהפכו בקשת רמייה*, [Pf. 78. 57.] consentiat, Lector judicet.

debere

debere videantur, quo h̄ic communiter redduntur. Fieri enim facile poterat, ut *Chronicorum Scriptor* verba ista duo, brevitatis cauſā, coniungeret; licet à *Jacobo* separatim posita. Tum verò nec iidem *Græci* ea, ab illo posita, eodem modo interpretantur. Etenim illic non reddunt pariter ἐν τῷ μιᾶναι τὴν κοίτην: sed ἐν τῷ ἀναβῆναι. Et verò ne cuiquam videatur, aut LXX. nullam hic secutos fuisse vocis חַלְלָה significationem, aut nos aliunde ex illis proposito nostro καταβῆναι, scilicet, contrariam attulisse; observare liceat ἀναβῆναι illud utrinque congruere. * חַל enim, quod diximus τῷ βεβήλᾳ notionem derivasse à * חַל *recedere, deficere de more suo statuere; descendere* quidem significat; sed non semper strictè sumendum; aliquando, *in locum aliquem Divertere & ibi Diversari*, uti & חַל *Hebr.* nonnunquam est *resedit, remansit*. Quin etiam ἀναβᾶναι non necessariè ab ἀνα, tanquam ἀνα, intelligi debet: sed aliquando ab ἀνα, pro *per*: aliquando etiam simpliciter; uti apud eosdem *Interpretes*, quum pro בְּנֵי הַלְקָה & עלְהָה ponitur. Habet حل aliam significationem, quæ respondeat, *Debilitatem* nempe *Suffraginis*, quasi à *scansione* istâ ortam.

Hic de *Reubene* sermo duobus membris constat. Priore describitur natalium ejus prærogativa: altero facti turpissimi improbitas, & poena.

Primum illud longius extendit *Hieronymus*, cum *Judaorum Magistris*; commatio שָׁאַת עַז יְהֹר in bonam partem accepto: & dictum à *Jacobo* de filio suo *Reubene* sic reddit, *Tu es Primogenitus meus, Major in Libris: Εἰς* debebas, *juxta ordinem nativitatis tue, hereditatem* quæ primogenitis jure debebatur, *Sacerdotium scilicet & Regnum accipere*. (hoc quippe in portando *Onere & prævalido Robore demonstratur*). *Verum quia peccasti; & quasi aqua, quæ est in vasculo, & non tenetur, Voluptatis effusus es impetu: idcirco*

1 Sic Gieuhario est, درل, *Diversari apud aliquem: Phirouzabadio, سکن Habitare. Unde Assiouthius, المرض على المصح* حمل: i. e. *Ne habitet morbosus juxta sanum.*

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

præcipio tibi, ut ultrà ne pecces ; sisque in fratum numero ; pœnam ex peccato luens, quod Primogeniti ordinem perdidisti.

Posterius Benedictionis membrum *oi* ó. altius ordiuntur : à commatio scilicet isto in vituperium verso incipientes ; in quo audiat *Reuben* geminatè συληρὸς. *Castalia* autem comma hoc ambiguum partitur, sic reddendo : *quanto dignior, tanto impotentior.*

Sententiola autem illa quomodo cunque accipiatur ; habemus, uti conjector, *Jacobum* de *Reubene* suo, per totum hoc Effatum, παρωνυμίαν. Et, si *Septuag.* Interpretes sequamur, verborum istorum mens hujusmodi fortè fuerat.

Reuben, *Tu* [quod nomen tuum sonat] *Primogenitus* meus es, *Viris* meæ, & *Virilitatis* meæ *initium* : *Primus* etiam, quem ferre debebam ; *primus* procacitate. *Aqua* *instar* [*turbida* *spumantisque*, quò respicit nomen tuum, in libidinem supra fas omne] *effusus*, etiam *mente Turbatus*. *Tu* ne excellere pergas, *primasve* teneas : ascendisti enim in Patris tui Cubile. Tum de gradu cecidisti, stratum meum cùm condescenderes.

شمואן ולוֹי אֶחָד

&c.

שְׁמַעְנָן וְלֹוי אֶחָד dictus est *Lea* ; quia eam Deus *exaudi- verat* : & לֹוי a לֹוי ; eà spe, ipsi deinceps se *adjuncturum* Virum suum. At fecit eorum facinus, ut aliam Appellationum rationem sequeretur Pater. Cognatum enim * *ய* *য* *য* significat *Verberare* ; 5⁴ *Conj. Sanguine infecti* ; 8⁴, *A-crem esse*, & *িরা effervescente*. Et inter ejus Verbalia est * *য* *য* *য* : *Gladius Acutus*, seu *bene cædens* : atque ista omnia,

I Arabicè, السيف القاطع والمنقرقى, *Kamus*. In quo etiam invenitur * *য* *য* *য*, *Sanguine infectus* : quod, cum سهم constru- ctum, denotat *Sagittam*, cuius ala cruore inquinata est.

è filii

è filii ingenio. Est etiam idem * γράπειν ἀερεῖν, abire facere (Giggeo): quæ in Tribûs istius sortem cadunt. Similiter & * לְוָא, non solum Qui aggregat, sed naturâ tortus & in-curvus, perversus: & אֲרוֹן * Valide dimicans, nec non ³ solus, à cæteris disagregatus: quæ pariter significata in filii alterius & Indolem, & Fatum, quadrant.

חַמֵּס, כָּלִי חַמֵּס, σωματικῶν ἀδικίας, Sept. Qui, ut quibusdam placet, בְּלוּ legerant. Sed fieri potest, ut sumperint Participialiter, & per Verbum fuerint interpretati. Nec multum refert, utro se modo res habeat: lectio enim hodierna, quæ eadem erat Hieronymi ætate, haud dubiè melior.

חַמֵּס, cui apud Arab. ⁴ حَمْسُونَ non reperio, oī o'. per ἀδικίας hic vertunt; vocem generis, sive per Vim sive per Dolum fiat: aliquando specialiter per ψεύδης; & per αγερία, quæ Prævaricatio esse intelligitur.

חַמֵּס, מִכְרָהֵי הַמִּלְחָמָה, Sept. Ad inventionis eorum, Hieron. cui congruit * מִכְרָה Macbinatus fuit, Dolum struxit: ut disertè significetur τῆς ἀδικίας τὸ ψεύδος: sive Electionis ipsorum, in quâ significatione * מִכְרָה reperitur. In Habitationibus suis, Nostris, aliique; ⁵ cui consonant * קָרְדָּה Ma-

1 Arabicè, حُمْسٌ, & أَخْطَافاً, Kamus.

2 الشَّهَدَيْنِ الْخَصُومَةُ لِلْمَكْثَرَةِ وَالْمِبَالَغَةِ: الشَّهَدَيْنِ الْمُوَلَّى اعْنَاقَ فِي الْبَيْنَالِ Gieubar. Item, الشَّهَدَيْنِ الْمُوَلَّى اعْنَاقَ فِي الْبَيْنَالِ Zamachshar. i. e. Qui obtorta (opponentium) colla in iuriiis reprimit.

3 Arabicè, المُنْفَرُ, المُعْتَرِلُ, Kamus.

4 Nisi fortè حُمْسٌ, quod iisdem constat literis, sit ejusdem etiam significatus. Gieubario enim est; الشَّهَدَيْنِ Gravis, vehemens: الصَّلْبِ, Durus, difficilis: تعاصي, Contumax, obstinatus, rebellis. Hinc Koraïshite à Mohammedanis per contemptum vocantur العَسْ, i. e. Contumaces, seu Rebels: Quoniam, ut dicit Auctor Lexici Mugmel-allogat, شَادُوا جَتَشَدُونَ في دِينِهِمْ Durè, obstinatèque in religione suâ persistenterunt; nec doctrinæ Mohammedica sua nomina facile dederunt.

5 Nec alienum est * מִכְרָה * (אֲכִיר, مَاكִיר) quod Gieubario est, مجلس الفاسق, Confessus Improborum: Affiouthio vero, جَمِيع الفسق والفساد, Cætus Improborum Perditorumque.

nere, consistere: *Alii, Arma Iniquitatis, Gladii eorum. Est autem ** מִכְרָה *Percutere, contundere; & ** מִכְרָה *Findere: unde gladius facile formatur. Nec aliud significationi τὸ ** צְמַע *magis conveniat.*

בְּסָודָם אֶל חַכָּא נַפְשִׁי, *eis* βαλλών αὐτῶν μὴ ἔλθοι ή ψυχή μα. סור, quod per βαλλών & Σωάδριον LXX. vertunt, & *Aquila* ὄμηλίαν, *Judæi Arcanum* primò interpretantur, deinde, *Concilium*, atque inde *Cætum*. Et est * סוד in ² Aurem loqui, & *Corpus suum alterius corpori propè admoveare*: Veniaque ergo detur comma hoc *Simeonis* in causa sic exponenti, In *Clandestina illorum Colloquia* ne veniat auscultatura Anima mea.

וּבְכָהָלָם אֶל חַחַר כְּבָרִי, ³ בְּתִי τῇ συνάσσει αὐτῶν μὴ ἔργον τὰ ἔργα μα; *Non amuletur ſecur meum*, interprete Hieron. * *חר* quidem significat, *In aliquem irā aſtuare*; & Conj. 3¹, *obſtare, adverſari*. Ipſe etiam Hieronymus vertit, *ne diſſolvatur*, quasi è LXX. quam tamen vocem pro ἔργῳ legerit, non video. *Quod autem vult, congruit cum ** כְּדָר, *defecit, extenuatus eſt*. *Noſtri, juxta Judæos, Ne uniaris, &c.* ab * אַחֲד; quod cum * בְּ construitur, sensu eodem. כְּבָרִי ḥ̄mū, S. *Alii, Gloria, seu Honos*. Hæc autem *Hebræi* facile conciliant. Monendum tantum *Arab.* * כְּבָר, cui respondet *Hebræum* non ſolū ſecur, ſed & ³ Cor significare; (immò *Medium rei, ejusque quamvis partem potiorēm*) cui nempe in ſacris Literis cogitata tribuuntur: quin & * כְּבָר + *Giggeo*, eſt animo proponere aliquid, datā

حتى تكسر حتى تكسر ¹ Idque cum Oſſis fracturâ, inquit Pbirouzabadiuſ: العظم.

2 Cujus Significatū rationem ita reddit Auctor *Gjamio'l Logat*, ساودة ساررة واصدة اددا السواد الي السواد: i. e. * סאודָה, denotat in aurem alicujus loqui; quoniam qui alterum ſic alloquitur, ſolet * כְּנָאָדָה, i. e. *corpus suum ejus corpori propius admoveare*. Quin & سوان Zamachſbario eſt, جماعة, *Turba, Concilium, &c.*

3 Almotarezzio apertè dicitur, دفس الحيوان, *Anima Viventium*.

4 Utī & Pbirouzabadio, apud quem idem valet quod, قصد intendit, *Propofuit, &c. Arabicè, تکبین الامر*.

operâ agere. Ut qui *Hebræorum* Magistri h̄ic *Animam* intel-
ligunt, non necesse habuerint illam tralatè sic dictam, &
quasi *corporis gloriam*, cogitâsse.

De sententiolæ hujus mente generaliùs intelligendâ sa-
tis constat. Liceat autem mihi eam, ut priori de *Simeone*
respondeat, ad Fratrem alterum referre: dicatque Pater,
jam ad *Levi* notationem respiciens, Non se illorum coetui
semet, seu tanquam corpori *Cor* suum, adjuncturum.

כִּי בְּאֶפְמָרְגָּנוֹ אִישׁ וּבְרָגְנָם עַקְרָבוֹ שָׁוֹר
ἀπίκειναις ἀνθρώπας, καὶ τῇ Μητρούμιᾳ αὐτῶν ἀνδροκόπησσα πᾶσιν:
sic LXX. *Hieronym.* *Suffoderunt murum.* Quam ambiguita-
tem agnoscunt *Hebræi*, & exhibent eorum Vicini. *Syris*
enim est עַקְרָב funditus evertere; & *Arabibus* * עַקְרָב, simul
& * עַכְרָב est [Rei] *Origo, Fundus.* Quin, quod propriùs ad
Hieronymum facit, * אַכְרָב est ipsum *Fodere.* * עַקְרָב autem
est planè *Vulnerare in Pedibus, Pedum Nervos incidere.* *Ara-
bibus* item est * שָׁוֹר *Urbis Murus;* & * רָזְוָר, *Taurus*, idem-
que *Dominus, Princeps.* E *Golio* autem observari potest,
ab *Arabibus* sic maledici solere, * וְחַלְכָּא לְהָ וְחַלְכָּא, *Incisus
Pedibus* simul & *Guttare conficiat eum Deus.* Et inde suspi-
cari liceat, *Sicemitarum* h̄ic excidium, ab his fratribus pa-
tratum per vim simul fraudemque non absimiliter signi-
ficari; ita tamen ut *Jugulatio Simeonis*, recta grassantis,
sit; & *Pedum Incisio* sit alterius *Levi*, ex obliquo, flexuose,
& dissimulanter, incurrentis. Nec his de *Levi* malè con-
veniet illud בְּרָגְנָם, quod τῷ οὐρῷ apponitur: siquidem
רָזְוָר non per οὐρούμιαν, quomodo h̄ic reddunt εἰσό. & vul-
gò accipitur, sed per εὐδοκίαν exponamus, quo sensu fre-
quentiùs ab iisdem sumitur; eam scilicet nuperrimè re-
conciliatam; quamque ergò vocem *Aquila* nonnullibi per
عَلَلَلَّا يَلَّا expressisse dicitur.

¹ Immo *Syriacum* حَصْنٌ non minus LXX. quam *Hieronymi* Ver-
sioni favet: teste *Bar-Ali*, cuius in Lexico idem valet quod tria
Arabica, سُفْ, كَسْف, قَلْعَ: quorum قَلْعَ & سُفْ signifi-
cant, A fundamento diruere, Radicitus evellere; كَسْف verò, In
suffragine secare.

אָזְרָדָן אַפְּסָם כִּי עַזְּ וְעַבְרָחָם כִּי קְשָׁחָה, Ἀπαντάπανος ὁ Γρυπὸς αὐτῶν, ὁποὶ αὐτάδης, καὶ μῆνις αὐτῶν, ὁποὶ τοκληριάθη. οὐ h̄c satis recte redditur *Vehemens*, *Savus*: & קְשָׁחָה, *Durus*, *Difficilis*; *Arabibus* suffragantibus. At cūm οὐ interpretati h̄c fuerint *Græci* per αὐτάδης, & alibi etiam per αὐτάδης; juxta *Arabic.* * οὐ, quod est tum *Durum*, *Vehemens*, & *Grave* esse, tum *Certare* & *Contendere*; (cujusmodi est etiam *Sisyphiani* apud *Homerum* *Saxi* αὐτάδηα): non possum non advertere αὐτάδηαν istam esse etiam è significatis vocis superiùs productæ * עַזְּ; quod est, *sui capit is mutum sequi, nihil aliud respicientem*. Tum autem קְשָׁחָה non acciperem pro *Duro* & *Difficili*, eodem scilicet sensu, quo οὐ: sed quasi ad formam vocis קְשָׁחָה *Arcus*, qui *Arabibus* * עַזְּ; à verbo * קָסַם *Incurvum*, *Inflexum* esse, peterem; (unde nimirūm videtur קְשָׁחָה, cūm ἀρθρόν redditur, peti debere); & *Levis* pariter nomini accommodarem. Ita pleraque ista omnia, quæ de his Fratribus à *Jacobo* dicuntur, eorum sortem pronunciant; ab ipsorum Nominibus, si quis conjecturæ meæ locus, non abludentem: ut Pericopes istius mens sit hujusmodi:

Simeon, & *Levi*, Fratres [sunt fraternimi: consonanti nomine, & conspirante ingenio, *Pugnaces* ambo & *Proteri*.] *Gladii* ipsorum, [nec à gladio vel appellatione satr̄is abeit *Simeon*], instrumenta sunt *Iniquitatis*. In *Clandestina* illorum *Colloquia* auscultatum non veniat anima mea; nec *ratu* eorum se adjungat Cor meum; quia in iracundia sua Virum *Jugularunt* [quasi *Recto* idu; ac *Inflexo*], & per simulatam pacem, Principi suffraginem inciderunt [dolosè]. Maledictus eorum furor, quia [juxta *Simeonem*] *pericax*; & iracundia eorum, quia [juxta *Levim*] *fraudulenta*. [Nec h̄c à nominibus suis longius abibunt]: *Dividam* eos in *Jacob*, & *dispergam* per *Israel*. Illud verò de *Levis* *Dispersione* notissimum: sed & *Simeoni* quadam tenus contigit; qui, ut cum *Hieronymo* loquar, funiculum proprium non fuerit consecutus, sed de Tribu *Juda* quipiam acceperit, & porro in *Desertum* exierit.

I Arabicè, رَكْب رَاسَة عَيْر مَلْكَرْت. Kamus.

הוֹרָה

יהודה אתה יודוד אחיך ידך כערף איביך

&c.

יְהוֹדָה. Hic quidem apertè παρονομάζεις *Jacobus*; uti & infrà similiter de *Zabulone*, & de *Dane*: unde prima mihi oborta suspicio, & reliqua forsan ejusdem moris esse. Hic ergo quam Nominis significationem secuta est Mater, *Decus* sibi & *Honorem* à tertio jam Filio gratulata; *Honorem* ideo Deo reddendo: eandem in Filium ipsum vertit Pater; *Honorandum* nempe illum & *Colendum* fore. יְהוֹדָה autem, quod sonat *Laudata*, *Celebris*; seu *Honor* & *Decus*; ab יְהָדָה deduci constat. Hæc verò vox jampridem in usu esse desuit: quin & olim ipsis *Jacobi* temporibus, loco ejus, יְהָדָה adhibitum videmus, extrito ה mediano; uti in eadem significatione post usurpabatur, amoto initiali¹. Licebit ergo nobis diversa יְהָדָה significata, ad quæ fortè hæc alluditur, parili ratione indagare: nunc ה, nunc יְהָדָה, literis relictis. Verùm יְהָדָה non facilius mutatur, quam in יְהָדָה; aspiratione interclusâ & absorptâ. Est autem *יְהָדָה Arab. non *Manus* tantum, sed *Vis*, ¹ *Potentia*, *Imperator*, *Dux*, *Obedientia*, ² *Beneficentia*. Nec hæc à primâ *Manus* significa-

هذا الشي في يهودي اي اي Sic in Lexico *Gjamio'l-Logat*, ما ملکي: *Hac res in Manu meâ est*, i.e. in Potestate meâ. Et, ما ملکي: *Non est mibi manus in aliquem*, i.e. Imperium. Nec non, ex *Alcorano*, السما جنيناها جاءت, *Cælum condidimus manu*; i.e. *juxta Interpr.* بقوه *Potentia*. Quin & اليهودي *Kamusio audit*, السلطان والملك *Imperator & Rex*.

2 Verbum *יְהָדָה Zamachshario est, دعم, *Propitius*, *Commodus*, *Beneficus* fuit. Auctori Lexici *Gjamio'l-Logat*, جرزا, *Pensavit*, *Remuneravit*. Unde Nomen *אליה, *Gratia*, *Beneficentia*. Rationem habes

tione, quod fortè suspiceris, veniunt: sed contra *Manus* indidem tralatè denominatur; à *viribus*, scilicet, & *potentia*; uti *Gracis* δέξια, à δέχομαι. Hæc autem *virium*, &c. significata inter principalia esse, vel inde constat; quod communia sint etiam cognatis vocibus, & ab earum universa quasi familiâ agnoscantur. Sic enim * אַרְ אַרְ est *Robustus*, *Robur*, *Prædominium*, *Victoria*; * וְרָה [Conjug. 10¹.] *Obtemperare*; * אַרְ אַרְ *Fortis*, *Robustus*; * אַרְ אַרְ *Viribus auxit*; * הַרְ אַרְ *Obedientia*; *Instituit*, *Attulit*, *Dux fuit*; *Donum*, *Munus*; & * הַרְ וְרָה *Vir Beneficius*; & τῶν γ' proximum וְרָה, *Confiteri*, *Laudare*; cui quidem *Arabica* non respondent, nisi quod * וְרָה [Conj. 10¹.] significat, *Professus*, seu *Confessus* est [de debito se]; uti & * אַרְ אַרְ, sicut & וְרָה [Conj. 2².] * *Adduxit*, *Persolvit*, *Reddidit*; unde, haud dubiè, ea significatio, quâ à LXX. חַדְרָה δῶρον, redditur, [Jer. 33. 11.] Deinde הַרְ Hebrais, *Celebritas*, *Majestas*: idem *Gracis* Interpr. δόξα, ἐξομολόγησις, & πημῆ: aliquando verò, δέσποτή, εὐπέπης, ὠραιότης, κατάκαρτος. 'Αρετή consonat vocibus *Arab.* * אַרְ אַרְ אַרְ: *Katikarpos* ab *² intelligitur; quod de fructu dicitur *ad maturitatem perveniente*: Εὐπέπης autem, & οὐρανός non aliena sunt à * חַדְרָה, quod *Speciositas* redditur, (& à * וְרָה venit, quod est *Amare*); vel à * וְרָה, *Mulier pulchri coloris cum Albedine*: quod ad ea quæ sequentur observandum. Animadvertisendum insuper, dum

سمیت بن لک لادها قنداول الامر غالباً
habes apud *Alphiumum*, i. e. *Ita sonat* (*Manus*), et quod *Liberalitatis ferè fit Instrumentum*.
Hinc istud *Meidani*, quod & ab ipso *Mohammed*, in *Munificorum commendationem*, dictum fertur; اليه العليا خير من يهدى
السفلي: i. e. *Manus Superior melior est Manu Inferiori*.

1 Immod inter significata verbi * אַרְ אַרְ, à *Phirouzabadio* tradita, invenitur قرب, *Obtulit* [Deo Victimam]: quod ad notionem τῶν δώρων apud *Jerem.* quām proximè accedit.

2 Nam * אַרְ אַרְ, cum اللہرۃ [Fructus] constructum, idem valet, teste *Phirouzabadio*, quod اجتمعت، *Maturuit*, *Ad Maturitatem pervenit*: unde *Assiouthio* nomen * شی بالمد, אַרְ אַרְ, Res in suā ḥaqiqah, seu summo Vigore.

de

de הָוֹר agimus, *Arabicum* * הָוֹר de *Gibbo camelino* dici; cui affine est * אָוֹר, *Incurvus* fuit, *incurvari*, *inflecti*; item * הָרָא, quod & *Gibbum* significat, & *Incurvum esse*; quod inferius videbimus. Postremo autem loco הָיְדָר veniat, quod *Clamorem* significat, *Ovationemque*, præsertim in *Vindemiis exultantium*: quomodo *Arab.* * הָרָא est *Strepitum edere* *, *Strepitus hominum*, *Murmur*; * אָרִיד, *Strepitus vocum*, *Confusio*. Interpretes LXX. aliquando, tanquam ipsum *Clamoris* sonum, per *aidē* efferunt, uti *Jerem. 48. 33.* & *25. 30.* (ubi pro *aidē* reponendum *aidē*): aliquando apud ipsos idem valet, ac *καταπατεῖν* [*Is. 16. 9.*]; aut *κατεβαίνειν* [*Jer. 51. 14.*] Hæc autem significata sunt etiam Linguae *Arabicae*. Ibi * הָרָה אַלְשִׁי¹ (‘*Giggeo*) *res ex alto descendit*; * הָרָה, *fregit*; at affine * וְהָרָה, *calcavit*, *subegit*: quod etiam per * הָרָה & * הָרָה clarius exprimitur, quæ sonant, ² *pres-
fit*, *concavat*; ut agnoscas ληνὸν & τρυγῶνας, locis *Jeremiæ* prædictis memorata. Hæc autem omnia, uti fidem faciunt significata *Hebræa* ab *Arabicâ* linguâ adhuc retineri; ita ad Benedictionem hanc elucidandam non parùm conferent; suis ergò locis jam reddenda.

1. יהוֹה אֲתָה יְהוָה. Manifestum est ad Nomen hic alludi.

2. יְהָרָךְ בְּעַרְפָּאִיבִּיךְ. Hic etiam יְהָרָךְ, voce cognatâ, utitur *Jacob*: ne dicam * הָרָא, vocem nobis hoc in loco non semel memorandam, & *Collum*, seu *Cervicem* significare.

3. יְשַׁתְּחַווּ לְךָ. Si commatione hoc simpliciter significaret, nec respiceret aliò; quid erat cur non statim subjungeretur primo, cuius utique eadem mens? Quorsum *Hostium* mentio interponitur iis, quæ erant de *Fratribus* dicenda? Beatus ergò senex eandem quidem rem hic rursùm eloquitur, sed *παρομοιαία* diversa: ad eam significationem τὰ * הָוֹר progrediens, cuius ibi vestigium jam

1 *Phirouzabadi* suum minus integrum hic nobis tradidit *Giggeius*. حمر الشيء من على الى سفل, *Descendit res ex alto in imum*.

2 *Arabicè*, وطي & ضغط, *Kamus*.

conspicitur;

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

conspicitur; quæque in * הָרִי & אָרְדִּי manifestè apparet, *Inflectendi* nempe & *Incurvandi*: cui respondet שָׁחָה quod h̄ic legimus.

4. *הָרִי* * גָּוֹד אַרְיָה. Idem quod modò accipi diximus pro *Collo*, significat item *Leonem*: nec id fortuitò, cùm in eâdem significatione reperiatur * עָרְדִּי, vox planè eadem, leniori spiritu proferenda. Et forte * הָרִי olim, aut à *Frangendo*; aut à *Dividendo*, * הָרִי, idem erat quod * עָרְדָּה *Præda*, à * עָרִי: undè quæ sequuntur, רְדִי certè, quòd prius alludebatur, & huc vocari potest. Est enim * רְדִי *esus*, seu *edendi actus*. רְדָה autem, quod videtur hoc in loco reddi debere *Prædam*, quomodo (*Giggeo*) dicitur * טְוָאָרָה, de * *feris rapto viventibus*; à LXX. exponitur ελασσός, sensu alieno à loci mente, nec tamen à voce * טְרָה; quæ significat *Rem Novam*, & *Rei Extremitatem*.

5. כְּרָעַ רְבָץ. H̄ic etiam non uno modo alluditur, Conjecturæ hæ siquid valeant: nec solum ad * הָרִי quod nobis *Leo*; sed & ad * הָרָא, quod est *Curvari*, *incurvum esse*, uti modò monuimus; simul etiam & *Quiescere*, vocibus duabus כְּרָעַ & רְבָץ ex æquo congruens. Est autem * כְּרָעַ, complicatis pedibus in pectus cubare (Metaph. tutò quiescere, unde ἐκοιμάθης, τοῖς ο'). כְּרָעַ vero, quod h̄ic ἀναπτεῖν, alias est κάμπτειν, feræ Cubantis situs, exilire paratae. לְבִיאָה, à LXX. σκύπειν h̄ic redditur. 3 An quasi à * *Lactens*?

1 Certè * אָרְדָּה [quod pro عَرَدَ poni vult *Golius*] *Præandi* notionem obtinet apud *Gieubarium*; qui * יָאָרְדָּה אַלְגָּזָל exponit per, جَنْحَلَةَ لِيَاكَلَه, *Infidius* est *dorcadis*, ut eam devoraret.

2 *Arabice*, السَّبَاعُ الَّتِي تَسْتَلِبُ الصَّيْدَ, *Kamus*. Ubi observare licet, vocem السَّبَاعُ, quâ redditur طَوَارِفُ, ut *Feras* quascunque rapaces atque immanes, ita præcipue *Leones*, designare; ad quorum nempe morem per totum hoc commation alludit *S. Patriarcha*.

3 Ita sanè videtur. Nam الْبَأْسَنْعَلَةَ apud *Ibn Athir* est, الْبَأْسَنْعَلَةُ, *Tenerum aliquem Fætum Lactavit*: Et, ne Στείρον hujusce stirpem ignores, اللَّبُوَةُ est *Leana*.

alias

aliás nonnunquam **לְאָוֹ**: (*Anosum* volunt *Judæi*): an à * **לְבִי**, *Vorare, Multum comedere*.

6. **לֹא יִסּוּר שְׁבָט**. Hujusce commatis fere omnia cum significatis verbi * **הָרִי** conveniant. Si **שְׁבָט** pro *Sceptro* accipitur; est * **הָאָרֶץ**, *Virga, Baculus*; à *dirigendo* fortè, & *demonstrando*. Si pro *Duce*, uti est **וְאַתָּה** o'. *Αρχας*; id vallet * **הָאָדָם**. **מְחַקֶּק**, **מְחַקְּקָנוּס**, quid aliud velit, quām illud * **דָּרִי**, *præire, præcedere, ducere*? Si *construitur, iura dans*; & Hoc idem est ac * **הָרוֹ**, *Instituens, Rectum tramitem indicans*. De ipsis ergò manifesta res est. Quid verò * **שְׁלֵחָה** velit, nemo fiderter dixerit. Tà *ἀποτέλεσμα αἰτία* interpretantur LXX. cui quidem *Rabbinicum* **שְׁלֵחָה** satis quadrat: nisi videatur locutio recentior. *Arabicum* autem * **וְ**, (unde *Rabbinorum* illa particula) præterquam quod *Zod* exhibeat, sententiæ isti non malè respondet: *Res, nimirum, quæ illum expectat*; *five* (pro *וְדָמָרְלָאָג*) *Ille, quem Res omnis manet, Regenda, scilicet*. **וְאַתָּה** o'. *αποδοκία*: nempe à **קוֹה**. * **חִירָה** autem, quod suprà *Speciositas* redditur, est etiam *Expeditio*. Aliis est, quod magis placet, *Obedientia*; à * **וְקָה**, *Dicto Audiens esse, Obedire*; quo utique sensu * **וְדָ** & * **הָרִי** accipi, suprà vidimus.

7. **אַסְרִי לְנָפָן עִירָה**, &c. De *Vite Vendemiâque* aliam hīc *περονοματια* orditur, ex iis petendam, quæ superiùs dicta occasione vocis: **הַיְדָה**: Cui unum hoc addidero, verbum * **Conj. 2da**. *Golio* idem esse ac *Inebriare*; *Metaphorâ* quidem, prout ipsi ³ placet, à *Judeis* sumptâ. At non

1 *Arabicè, Kamus.* اَشْتَرَ مِنْ الطَّعَامَ.

2 *Vel etiam à قُبَي*, quod in *Kamusio* est. اطاع السلطان. *Obedivit Regi*.

3 At non ita placet ejus *Gieuhario*: *tui هو* [Conj. 2da.] simpliciter sonat اسْكَارُ الشَّرَابِ, *Inebriavit Potus*; fine ullâ *Judeorum* contumeliâ. Nec Auctori Lexici *Mugmel-allogat*, cui idem verbum est, خَتَرَتْ النَّفْسُ الشَّرَابِ, *Mentem turbavit Potus*. Nec denique, *Pbirouzabadio*, cui تَهْوِيدُ, ut rectè observatur è *Giggeio*, est القَطْرِيَّبِيُّ, *Suavis Cantilena*: item, اَلْهَبَا, *Animi Oblectatio, Lusus, Res Focularis*, &c.

foli *Judæi* vinum bibunt. Quin *Giggeio* * חַהוּר, *Exhilaratio*, *Lusus*, *Jocandi actus*: quæ significata simplicia esse videantur, nec in Gentis alicujus opprobrium dicta; præsertim cùm à vicino הַיְרָדָה non sint aliena. Pulcherrima autem hæc Allusio, facillima item est, nec de cā reddendā Interpretibus disconvenit: nisi quòd *Hieronymus* Jod Paragogicum, εὐφωνίας, Metrīve causā, in commate hoc non uni voci adjectum, in בְּנֵי tamen pro Pronomine acceperit.

8. חַכְלִילִי, עַיִנִים, &c. Qui hīc oculos à vino rubentes interpretantur, ad *Prov. 23. 29.* respexerint fortè: nescio tamen an utrvis loco satisfecerint. Hīc certè in *Juda Laudes* illud afferunt, quod ibi in *Vituperio* ponitur. Nec verò utcunque eodem pede ritè processura sententia; cùm à *Ladæ* non item albescant dentes. *Concinniùs* ergò *ei o.* prout è *Codice Vaticano* legitur, ὑπὲρ οὐρῶν; congruenter sequentibus ἡ γάλα. *Pulchriores* (inquit *Vulgat.*) sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores. Nimirūm & hīc apertè alluditur ad illud *formæ Decus Amabile*, quod *Juda ὄμώνυμον* modò monueramus; cuique nec ipsa deest *Albedo*, uti suprà videre est. A *Vini* autem comparatione, de quo proximè egit, novam hanc sententiam orditur.

חַכְלִילִי, χαροποιί, LXX. (prout in *Chrysostom. Savil.* non χαροποιίοι): apud quos חַכְלִילָות *Prov. 23.* (nec pluriès legitur) redditur πιλιθνότης. Et verò eo in loco *livoris* significatio apprimè convenit, post factam *Plagarum* mentionem: & ad vim vocis * בְּחָל accedit; quod est *Collyrium à Plumbo, quo nigrorem Palpebris conciliant*. Hic ergò Color gratus quidem est, & aliquatenùs χαροποιός dici potest, si de ipso oculo diceretur; quo tamen nomine veniret potiori jure *cæsius* aut verò *fulvus*; qualis nempe *Columbarum, Salomoni* tantoperè prædicatus. Ne autem dicam non

القطران ^١ Et idem est quod *Pix*. Unde *Zamachsharius*, اسود كاڭچىل, i. e. *Niger instar Picis*. Quæ quidem Comparatio, aliis etiam in Linguis frequentissima, si ad Πιλιθνότητα referatur, ejus vim plurimùm adaugebit.

alium hīc mysticē intelligi, quām qui à *Salomone* describitur: color certē *Rubeus* vel *Vino* meliūs conveniet; quod eodem *Proverb.* loco יְחַדֵּךְ dicitur, tum cūm maximē arridet. *Judæi* ergō, *Chald.* & *Vulgat.* חַדְלִי, uno ore *Rubens* interpretantur: nec Lingua adversatur *Arabica*; modò * per omnia olim congrueret cum * שְׁכָל, uti nonnulla ejus significata hodiē repræsentant. Est autem * שְׁכָל, color *flavus*, seu *ruber* (*Giggeio*): diciturque, seu *rubedo ad albedinem vergat*, sive *nigrore commisceatur*. * אַשְׁכָל item (*Golio*) est vel ² absolute, *Rubore conspicuus oculus*; vel comparatè, *Decentior*, *Venustrior*: ista, inquam, si unquam in חַדְלִי competebant; acta res est: fin minus id concedendum sit; utcunque pugnabunt à nobis *Rabbini*, & hanc Divini Senis allusionem fatis tuebuntur.

Εὐλογίαν ergō hanc in 8 membra divisimus, in quibus ad *Jebudæ* sui nomen variè allusit *Patriarcha*: ejus autem mens hæc.

Jehuda Tu; [fausto omine à Matre appellatus, per omnia Nominis tui bona fælici fato iturus]: Te *colent* Fratres tui. *Manus* tuæ in hostium *Cervicibus*. Ex eodem tecum Patre Nati coram te honoris se causâ *incurvabunt*. Fili mi, tu *Juvenis Leo*: *Prædæ* satur redis. [En ille], tanquam *Leo*, in pedes *cubat*, *Incurvus*; [prosilire paratus]: quis eum excitare audeat? A *Juda* non rece-

الشكل ما فيه حمرة حمرة . وبياض خبطة او ما فيه بياض يضرب الى الحمرة ¹ *Arabica* in *Kamus* ita se habent, ما شكل من الدم *Zamachshar*. & alii.

² In Oceano idem valet quod اشهل, *Habere oculos rubore suffusos*. Quin & aliquando est ipsum *Rubere*. Sic ما شكل من الدم *Zamachshario* est, *Aqua rubuit sanguine*. Immò & eodem Auctore, est ipse *Sanguis*. Unde *Jariri Carmen*,

فما زالت القتلي قتلاً تماواها
بدجلة حتى ما دجلة اشكال.

I. e. *Neque Occisorum sanguis influere in Tigrim prius defuit,*
quam aqua *Tigris fieret*, اشكال, seu in *sanguinem* *verteretur*.

det *Sceptrum*, nec de femore ejus deerit qui *Jura dabit*: donec veniat *cujus* sunt omnia, cui populi cuncti *obsequentur*. [*Vindemiator* lætus, ovansque] viti Afinum, viti generosæ Afinæ suæ pullum, alligans; Stolam suam *Vino*, Pallium suum uvarum sanguine lavabit. [*Pulcherrimus* interim ipse]; *Vino isto* oculos fulgentior, Dentes candior *Lacte*.

זְבוּלֹן לְחוֹפָה יְמִים יְשִׁבָּן וְהַזָּהָב
לְחוֹפָה אֲנִית וַיַּרְכְּתָו עַל צִידָן:

Sextum Filium emixa *Jacobo Lea*, Virum suum cum ipsa deinceps futurum promittit sibi, *Gen. 30. 20.* unde Nomen à זְבוּלֹן, quod est *Iudeis* recentioribus *Habitans*, cuique hoc in loco יְשִׁבָּן respondeat: ut ex hâc quidem Etymologiâ *Zabulon* à *Jacobo* dicatur, quasi in Navibus *Habitans*, seu *Navium Statio*; nec nobis de Allusione aliâ quærendâ laborandum sit. At eorum *Majores*, *LXX.* diverso modo interpretantur. Illis enim *אַגְלָנִי* est *αιρεπτιμη*: & *זְבוּלָן* semel tantum per *אַגְלָנִי* redditur, (sic enim accipio locum illum *Isai. 63. 15.*): aliás, *אַגְלָס*, *תְּבִזָּס*, & *דָּזָן* audit. Hæc quidem significata vocis זְבוּלָן *Rabbini* non agnoscunt: neque apud *Arabes* protinus comparent; at in cognatis vocabulis statim deprehenduntur. Est enim ^{*}סְבִיל, ⁺Coniunctio, *Necessitudo*, quæ τῷ *αιρεπτιμῇ* respondeant. Significat etiam *Viam*; cui bene quadret *תְּבִזָּס* *Habac. 3. 11.* præfertim si cum *Judic. cap. 5. v. 20.* conferatur. Et est verbum ^{*}סְבִיל, ⁺Dicare in communem usum Religionis ergo; quod ipsum est illud *אַגְלָס* *סְבִיל*, *3 Reg. 8. 13.* & videtur loci men-

¹ Arabicè, سَبِيل, وَصَلَف, سَبِيل, *Gieuhar*.

² Ita ضَيْعَة cum سَبِيل ^{*}Agro, conjunctum, *Gieuhario* est, جعلها في سبيل الله, *Posuit eum in viâ Dei*: i. e. Dicavit eum in

tem aptius exprimere. Hæc, ni fallor, facile suadebunt *Hebraum* in * כָּל latere. Et si observemus insuper * חַפֵּל significare, [Conj. 3¹.] ¹ *Consedit cum [alio]*, & *versatus fuit*; aut (ut loquitur *Giggeius*) *continuò adhæsit alicui*; non tuin à זָבֵל longè abibimus: cùm eadem vox in significatis *Fimi* & *Stercoris* conveniat cum * זָבֵל; & *Reliquiarum in fundo*, cum * חַבֵּל. Habebimus insuper, ultra significationem illam *Conjunctionis*, quæ spectat ad istud αἱρετίω, & aliam, quam pertinere ad hunc locum vellem, *Lateris*, scilicet, & *Marginis*, quibus sibi res duæ affideant aut *adhæreant*: ut nempe זָבֵל ad חַזְבֵּן referam. Est enim * חַזְבֵּן [Conj. 5¹.] à *Lateribus circumcidere*; utì * חַזְבֵּן, ita *Barbam concinnare*: Cujus rei idè mentionem facio, quod eandem significet ² סְכִלָּה. Et planè * חַפֵּל & * חַפְתָּה sunt ³ *Ora*, *Margo*, *Latus*; à * חַזְבֵּן, *Ambire*, *Circumcidare*. Ipsumque חַזְבֵּן, quod hic & alibi per צְלָעָה separatim exprimitur à LXX. nonnunquam ab iisdem αἱρετίοις & αἱρετίαι redditur.

Ad חַזְבֵּן autem, potius quàm ad שְׁכִן, alludi hīc crebet; qui vocem illam, commate non longo, bis poni animadverterit. Secundo quidem loco posita, & τῷ ἀντίο adjuncta, *Portum* significare poterit: at satis erit *oram*, vel *littus*, cogitari; ubi scilicet appellant *Naves*. Ita conjector זָבֵל à חַזְבֵּן respici; & *Zabulonem Israelitarum esse quasi Hippone Afrorum*. Vereor autem ne nimirūm argutari videar, si

in *Sacros Usus*; vel, ut est in *Lexico Gjamiol-L.* (si vera sit lectio) جعلها في الله, *Consecravit Deo*. Unde & *Sibyllas* nonnulli dicas volunt; quasi nimirūm *Deo dicatas*.

1 Idem enim est in *Kamusio* cum فافن, *Continuò assedit*, *Firmiter adhæsit alicui*. Inter cujus nomina invenitur ذفمن, quod à *Gieuhario* effertur per جواذب *Latera*; & τὸ Χωρό planè respicit.

2 Quin & *Gieuhario* sunt شفاف *Labra*: *Phirouzabadio*, حرف *Latera*: *Zamachshario*, اصبار, & *Labra*, & *Latera*.

3 Et, quod notioni τὸ Χωρό magis adhuc conveniat, *Phirouzabadio* est ipse, جاذب الوادي, *Margo Fluvii*, seu *Littus*; *Gracis Aixuadis*.

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

observavero, [Arab. nostrum] * סבל' esse, *Giggeio*, ¹ *Ex-pandere, diffundere, redundare*; *Golio* quidem, *Laxare*, & *dimittere*; & locum fortè fecisse iis quæ sequuntur de ירכחו, quod hic est אַשְׁגָּבָתָה; at alias redditur à LXX. per αλαρόν, αλάγια, & ἴχατα; & eodem etiam spectare: ideo nempe factam esse *Sidonis* mentionem; quasi & illa Civitas à צָר & אַנְי similiter duceretur. Non autem nescius sum *Sidonem*, non minus quam *Bethsaidam*, solere derivari à אַזָּה, seu ² צָר: ob *capturam Piscium*, scilicet. At non minus verum est, צָר significare *Latus* (uti ¹ צָר ² *Propinquus*, & *Ex adverso*): & idem in compositione flexum, loco *Dagheſh*, facile asciscere posse *Zod*.

Ita porrò, juxta prædicta, *Zabuloni* benedicitur.

Zabulon utriusque maris *Littus* accolit: eritque ille in *Oram*, ad quam *Naves* appellant. Et *Latus* ejus verget ad *Sidonem* [cognominem; & finibus, & nomine, vicinis.]

ישבר חמר גרים רבץ בין המשפטים

&c.

Iffascharianus dum *Jacobus* benedicit, prædictit eos (uti *Mash*, in *Jos. 19. 17.* verbis utar) “habituros solum fælix “& amoenum; ideoque non facile passuros se inde pelli, “sed potius vectigales futuros superioribus hostibus: simi- “liter ac *Clitellarii Muli*, quantumvis onusti, si læta gra- “mina, quæ carpant, per iter nacti sint; neque onere, “neque facile fustibus propelluntur. *Quomodo & Moses* “gaudere jubebit *Iffascharianos* in Tabernaculis suis: signi-

1 Arabicè, ارخا & ارسل, *Kamus*. نشر & طول, *Ibn-Athir*. سدل, *Aſſiouth*.

2 Immò apud *Zamachſharium* idem planè valet quod *Hebraicum* حرف, vel *Arabicum* حافة; nempe جاذب الوادي, *Ripa*, vel *Littus*. “ficans

“ficans videlicet lætā eos regione habitaturos; domique “libenter mansuros, contra morem *Zabuloniorum*.” Hæc ille: *Homericum* fortè *Afinum* cogitans cum *Ajace* Heroe comparatum, sata læta pascentem, & ægrè inde abigendum.

Priora verba, **נָרָם** שְׁכַר חַמְרָם, sic reddunt Interpretes LXX. *Ιωσάχαρ* πὰ καλὸν ἐπιθύμησ: pro **חַמְרָם**, legentes **חַמְרָם**; suōne errore, an Codicum, quibus utebantur, vitio, non dixerim; cum totius Prædictionis damno manifesto, & sublatā, quæ illam maximè illustraret, Metaphorā. Sed & Interpretum istorum Interpretes & fautores proprio errore hoc in loco hallucinantur, cum **חַמְרָם** per ἐπιθύμησ exponant, & πὰ καλὸν τὰ **נָרָם** attribuant; *Arabibus*, quod non oportuit, inconsultis. Præterquam enim quodd aliud suadeat verborum ordo; notum est **חַמְרָם**, tum *Hebr.* tum *Arab.* significare *rem Desiderabilem*, *Gratam*, *Præstantem*. Deinde * **נָרָם** [Conjugat. saltem 4.] est *Adamare*, *rei Cupiditate teneri*; & * **נָרָם**, *Amor*, ¹ *Amoris cupiditas*. At ista ut missa faciam; **שְׁכַר** (*Issachar*, quomodo *Gracis* illis scribitur; aut quidem, ut *Rabbini* efferunt cum *Schin* primā *Dagheffatā*, *Issachar*) Matri à *Mercede* dicebatur; cui congruit modò & *Arabicum* * **שְׁכַר**. ² **שְׁכַר** autem quod reipsa *Hebreo* verbo æquè Vicinum est, præcipue significat *rufum esse*: & * **שְׁכַר** est *valde rubens*, seu *ruffus*; uti & * **אַזְחָר** similiter: quæ certè in *Masoretarum Issachare* statim conspicua erunt; si modò ad Nomen istud pertinere debeant, uti videntur debere. Ad illam enim significationem ² planè alludit vox **חַמְרָם**, à *Jacobo* hīc posita. *Afinum* nempe significat, sed à *ruffo colore*, (quæ ei notio principalior): quo utique nomine *Ægyptiis* olim exosa fuisse noscuntur ista animalia. Etenim *Arabicè* * **חַמְרָם** est

1 Et المغن in *Kamusio* est, أسيير الحب, *Amore vincitus*.

2 Quin, ut manifestior adhuc, si fieri possit, appareat Allusio, observare liceat, tria *Arabica* in medium hīc prolata, quasi *Issacharis* nomen referentia, * **שְׁכַר**, nempe, * **גְּשָׁנָה**, & * **אַזְחָר**, per unicum **חַמְרָם**, à quo nimirūm ipsius *Afini* appellatio, in *Gieubarii* & *Phirouzabadii* Lexicis, communiter exponi.

Afinus;

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

Afinus; * חַמְרָה Color *Ruber*; & * אַחֲמָר, *ruber, rufus*, respon-
dens alteri * אַשְׁכָּר: ut planè constet præfigum Patrem
Laboriosam Filii Sortem, & ingenium *Servile*, Nomine
ipsius Proprio adumbrâsse: nec aliud, quâm interpretari
voluisse *Isacharis*, seu *Iffascharis*, appellationem, cum *Afi-
num* denominaret. נָרָם quod attinet, ab *Hieronymo*, *Osseus*
redditur: Et sic *Afinus* iste *Rabbinis* est *Afinus Ossium*, &
pariter *Robustum* volunt. At *Arabibus* * נָרָם est planè *Ju-
mentum*: &, si *Sarcinis* aptum velis, habet verbum * נָרָם
* *Ferendi & Portandi* notionem.

רְבָץ בֵּין המְשִׁפְתָּהִים, ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων, inquiunt LXX.
unde autem, nescias; nisi idem voluerint cum iis, qui
reddunt, *Cubans in Terminis*, & vocem istam à שפה arces-
sunt, (Arab. * שְׁפָת) quod est *Ora, Latus*. Qui *Tripodes*
interpretantur, Arab. * שְׁפָת spectâsse poterant; quod est
[Ollam] * *Triponde fultire*. *Canit Stabulive* notio huic voci
bene convenit *Judic. 5. 16.* nec huc quadrabit malè, licet
apud *Arabes* non compareat. At Διζούιαν (quomodò ibi-
dem *Grecis* redditur absurdè) hic malunt Recentiores:
nec quidem loco alieno. Est autem * סְפָת, *Saccus gran-
dior*: ut duali numero idem futurum sit cum vicino
* סְפִינָא, duo *Sarti*, *Hippoperarum* more. Est etiam *Gig-
geio*, si quid huc faciat, * טְהִרָּת, * *Gravis, ponderosus*: &
* מְלָאכָת, * *Ferendis sarcinis aptus*. Significata autem hæc
fere omnia, etiam & *Stabuli*, ad שפה revocari aliquatenus

1 Respondet enim, juxta *Gieuharium*, verbo حمل, *Sustinxit*,
Portavit, *Gestavit Onus*; item, *Oneravit Jumentum*. Quod si &
idem esset *Nominum*, qui Verborum consensus; è familiâ etiam
تَرْجُمَةً sponte veniret *Jumentum*, [ut in *Maruphidis Lexico* certè
venit], idque *Onerarium*. Hoc enim vult حمولة.

2 Arabicè, *Kamus*: اَذْفَى الْعَدْرَ, *Lex. Gjam.*

3 * סְפָת in *Kamusio* effertur per قَنْقَعَةً, & *quorum il-
lud est Coprinus, seu Qualus*: hoc verò, *Saccus Frumentarius*.

4 Arabicè, *Kamus*.

5 *Ipsum scilicet حمولة*, *Jumentum Onerarium*. *Kamus*.
possunt;

possunt; prout ab *Arabico* * חַכְתָּה, cognato certè, repræsentatur: quod est *Constitit*, *Stabilis*, *Fixus*, *Constans* fuit. Inde enim *Terminos*, tanquam *Fixos*, *Certosque petas*; uti & κλήρος: inde *Stabulum* facile; cùm sit חַבָּתָה, *Conj.* ^{5². *Sedem figere*; inde *Tripodas*, à *Firmando* scilicet; siquidem שְׁמָרָה, de *Olla* dictum ² *Reg.* 4. 38. idem planè valet, ac supradictum * חַפָּא: atque inde *Vincula*, saltem quibus astringuntur *Onera*; cum sic nominatim dicatur * חַבָּות non modò de *Vinculis Fæmineæ Calyptæ*, sed & *Selle Cameline*. *Afinus*, inter eos seu *Fines*, seu *Cavas*, five *Onera*, ἀναπομόδιος rectè dicatur, ab *Hebreo* רְכָב, & *Arab.* * רְכָב: quod est non tantum *Cubare* Leonis more, de quo supra; sed absolute *Quiescere* *Tutò*, & *Secure*. Est vero & alterum רְכָב, *Carne plenum & compactum* esse: quod huic loco non male congruat; simul & respondeat Significato isti שְׁכָרְצָר, *Pauco pabulo contentum* esse, & *Pinguem evadere*, juxta Sortem *Isacharis* proximè sequentem, de *Suppositis Oneri Humeris*, & *pensitando Tributo*.}

וַיַּרְא מִנְחָה כִּי טוֹב וְאַתְּ הָאָרֶץ כִּי נָעַמָּה. In his variant solum LXX. de voce נָעַמָּה; quam reddunt πάντα illi; Alii, *Amena*: uti ¹ *Arabibus* * נָעַמָּה non tantum *Letum & Fucundum* sonat, sed *commoditatem & opes*.

מִס עַבְרִי, וַיַּהֵי לְמַס עַבְרִי, *Agape gæorgjæs*, Interpretibus LXX. ut illis esset pro *Arabic.* * אַרְצָה, ² *Terra Plana & Mollis*, (*Frigifera*, *Giggeo*); & גָּאָרְגָּזָס hic, quod melius exprimeret נָעַמָּה, acciperetur pro θητικῷ, quales εὐπρόσδειοι *Atheniensibus*, [PLUT. *Solon.* Ed. *Steph.* p. 155]. Et vero, in universum, *Agricolarum vita Ignobilis & Servilis* visa est plerisque Po-

1 Qui & duo * נָעַמָּה & * אַרְצָה in ipsissimo eodem sensu, quo hic à Patriarcha adhiberi videntur, etiam hodiè conjunctim legunt. Sic enim *Phirouzabadius*, اَتَيْت اَرْضَهُمْ فَتَنَعَّمْتَنِي, *Veni in Terram eorum*; & * חַנְעָמָתָן, i. e. *Commoda*, *Salubris*, *Opportuna*, *Grata*, *Fucunda* fuit mihi. Et ita fere Auctor *Lexici Mugmell-allogat*, اَتَيْت اَرْضَ بَنِي فَلَانْ فَتَنَعَّمْتَنِي.

2 *Arabicè*, مَطْرَرُ الْأَرْضِ, & *Kamus*, لَاكْس, & سَهْلَتْ, *Alphium*.

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

pulis: ad quorum mentem illud Menandri dictum; Ἐν τοῖς πολεμίοις ὑπερέχειν τὸν ἄνδρα δεῖ, Τὸν γὰρ γεωργὸν ἔργον ἔστιν οἰκέτης. Tales autem futuri erant Iffasbariani hi: qui essent, ut ait hic *Abenezra*, Regibus *Tributa* semper *Soluturi*; vel suis, ne arma gererent; vel alienis, ne prorsus spoliarentur.

Hæc de סְמָן, juxta *Græcos*, hoc in loco: quod iisdem alibi est ἄροπος, & Ἐργον. Et sine dubio significat quodcumque à subditis præstatur, seu Operā, seu Pecuniā: five illud à * שְׁמָן sit; cum ὁ ὀπες, pars post partem auferuntur; five à * סְמָן, ὁ quicquid quempiam urget, *Necessitas*; seu à נְשָׁמָן per Apocopen; seu à * גְּנָן [Conj. 2¹.] *Urgere ut solvas*; five aliunde, quod viderint peritiores. Quicquid placuerit, à Nomine שָׁכָר, non longè abludet: five *Laboratus* sit ille tanquam μισθωτός, quod à * (שָׁכָר, *) (שָׁכָר); five tanquam *Coactus*, &c, ut ita dicam, *Angariatus*, à * סְכָר, quod est, ut *Servias* vel *opus præstes*, cogere. Hæc, inquam, ad nomen *Isacharis* proximè spectant: quamvis *Giggeo* & de *Afino* commodè dicantur. *Arabic.* enim * (Go-lio, *Clitellarius*,) *is* est, ait ille, qui nibil alteri præbet nisi propter laborem; eum quasi *Afini* loco habens, & ob laborem solum alens. De *Isachare* nempe hæc Pater pronunciat:

Isachar [is est quem refert nomine]: *Afinus*, validus ad *Portandum*; inter *Sarcinas* [seu *Stabula*] securè *Cubans*, &

1 *Arabicè*, مال الرجل شيئاً بعد شيء, *Kamus*. E quo etiam observari potest, هُوَ idem aliquando valere, quod حلب *Emulsi*: uti & quod مخ *Medullam exuxit*, *Emedullavit*: Unde forsan *Tributa*, quasi nimirūm *Publicas opes Exhaurientia*.

2 *Arabicè*, مسقى إليه الحتاجة, *Kamus*. Quin & aliter fortasse *Vestigalis*, seu *Tribut*; notio ab hâc voce elici potest. Scilicet, Τὸν πριμαρίον & propriè est *Tangere*, seu *Tractare*: unde non incommodè forsan *Græcorum* Ἐργον. Metaphoricè verò, ut ait *Ibn-Athir*, idem valet, quod أخذ *Accipit*, seu جمع *Collegit*: & hinc, non minùs commodè, *Tributum*: præsertim etiam, cum *juxta Zāmakhsharīum*, idem مسقى sit idè *Ditescere*, quoniam, qui *divites* sunt, *Pecuniam* (اصبعاً, i. e.) *Digitis sape Tractant*.

è paucō

è paucō *Pabulo Pinguescens*. Otium illi suave visum est; & Regio *Amaena*, seu *Commoda*. *Humeros ergo Oneri Supposuit*, & *Tributarius Serviit*.

דָּן יְדִין עַמּוֹ בָּאָחָר שְׁבֵטִי יִשְׂרָאֵל

&c.

Cùm nasceretur *Dan*, Nomen hoc impositum habuit à *Rachele*, quodd eam *Judicasset Deus*; [Gen. 30. 6.] uti passim redditur, דָּנָנִי. At fortè isti loco, & verò aliis, *Pensandi*, aut *Retribuendi*, aut *Benefaciendi*, significatio, quæ pariter spectat ad *Arabicum* * רִין, non minùs conveniet; quam alia *Judicandi*. *Judicis certè est retribuere*, seu *suum cuique tribuere*. Et hæc erat fortè *Rachelis* mens: *Prole*, quam à Marito temerè efflagitaveram, ritè exoratus *Deus* jam *Pensavit*.

Neque verò hìc à *Jacobo* prolatum רִין, stricto *Judicandi* sensu accipere necesse est: quin potius illo *Regendi*, quo * *Arabicum* ² disertè sonat *Regem esse, & Imperare*. Ut cunque autem accipiatur; significat, Paronomasiâ mani-

1 Hinc Lexica hujusmodi Dictis, ex melioris notæ Auctoriibus, ac præsertim *Alcorano*, de sumptis, passim scatent: كما قد ين تدان, id est, inquit *Gieuharius*, اي تجاري بفعلك *Quemadmodum rependes, rependetur*: vel, Ut te gesseris, compensaberis. اجزهم كما جعلنا به, i.e. *juxta Assiouthium*, هـ دعوم كما جد جنودنا *Tribue iis, ut de nobis sunt meriti*. Et hinc Deus ipse O. M. in *Oriente audit* επανως, الى بيان, i.e. *Pensator*: *Utpote qui omnium opera [ut hìc *Rachelis Vota*] æquissimâ Pensat trutinâ, & justissimè Remunerat*.

2 Teste *Gieuhario*, qui verbum * רִין per الدیان (quod & in *Kamufio* ساس, &c. exponens, de nomine *السلطان*, seu المک), hæc habet, ولا انت دیادی فیخزوونی, i.e. Tu non es Rex meus, & tamen Imperare mihi vis.

D

festâ,

festà, & *Dani* populum suum futurum, Gentemque propriam, non manas quam Fratribus reliquis.

הַרְןָה. רַן à ḥn adeo propè abest, ut huc allusum
facilè credas: præsertim cùm contrà videas רַנְגִין reddi ali-
quando σπῆνες, *Muscarum*, nimirùm, genus, (utì rectè *Vof-
fius*): cujusmodi animalculum *Arabicè* * רַנְהָה dicitur; utì
& * רַן ² *Musitare* significat, & volando strepitum edere.
Verbum autem hoc * רַן in eâ significatione reperitur,
unde illa *Serpentis* facilè ducatur; quomodo *Golio* reddi-
tur, ³ *depressa Pectore & ad terram vergente, anterioribus pe-
dibus brevibus, esse*: utì & * רַנְגִין sonat *Sub, Infrā*. *Venia*
vero detur, si observaverim & וַיַּגְן, quod hinc cum רַן
conjugitur, utì à * רַנְגִין venit, quod est *pungere*; idem-
que est cum * רַבְןָה, quod etiam *Serpentem* significat: ita
cum * רַבְןָה nonnihil commune habere; quatenus, nimi-
rùm, hoc cum * רַנְגִין & * רַנְגִין convenit, & significat *Incur-
vum* esse, *deorsum inclinari, in caput inverti*. Quod qui-
dem, si ad hunc locum annotari non debuerit; faciet ta-
men fortè ad eum illustrandum (*Gen. 3.*), in quo *Serpenti*
maledicitur.

ארוח. *Arabitus* * אַרְבָּה שְׁפִינְגָּן עַלִּי est *Serpens Alba Nigra* que
distinctus, *valde perniciens*; *Serpens Alatus*: posteriori signi-
 ficato à * עַלְמָה, cum quo convenit * שׁוֹמֵן, derivato; quod
 est *juxta terram volare*, & ei quasi *incumbere*; atque etiam

I In Kamufio enim est **النَّبَاب**, *Musca*: **النَّمَلَة**, *Formica*: **الرَّنَابِير**, *Vespa*, seu *Crabro*.

² Idem nempe in *Kamufio* valet quod ط, Cum *Tinnitu* susur-
rayit *Musca*, vel *Culex*.

3 *Arabica Gieubarii* ita se habent, منتحي الظهر : قصیر اليدين

4 Quippe quod à Phirouzabadio sic exponitur: الارقم او الـ قطـير i. e. Vocabulum * ejusmodi innuit Serpentem, qui vocatur, vel الـ اورقـم، vel الـ قطـير: quorum ille Punctis Maculisque distinctus est; hic verd, Alatus, seu Volatilis.

قدلي حتى قرب من *nec non* ; هذا من الأرض Arabic, *الارض*, Kamus.

intendâ

¹ intentâ acie respicere. Et hoc ultimum fortè annotandum ad Gen. 3. ubi **רָשָׁע** **נִיסְעָה** o'. per **מִגְּנָה** redditur; quo sensu de *observatione hostili* accipitur, uti & *μητήρεν* auctōr [Marc. 3.2. Edit. Erpen.] redditur ***רְצָחָן**. Hic autem iidem per *εὐαγγέλιον* interpretantur (quod *Hieronymo*, *Regulus*.) an tanquam *Observans* & *Insidians*? an à ***סְמָךְ** & ***שְׁאָלָה**, *prope ferri, rei imminere*? Ejusmodi autem est significatio Vocabum ***רַן** & ***רַנְנָה**: quin & **רַנְנָה**, quod *Infra* & *Sub* sonare diximus; quodque fortè ad *Equitem Cadentem* accommodaveris. De his autem allusionum minutiis non multum sollicitus, fere neglexi notare ***רַיִן** aliquando *Viam* connotare; satis habiturus, si hæc de *Serpente Metaphora* à *Danis* nomine primo desumpta fuerit; quoquod deinde illam deflectere debuerat *Præsagiens Patriarcha*.

לִשְׁוֹעָה קְרִירָה. *Salutem* hæc fortè, tanquam *Promissam*, *Debitamque*, expectate jubetur. Ita ***רַיִן** *Giggeio*² *Promissum*: ***רַיִן** verò *Debitum*, *Creditumve*; peculiariter, cui *Solvendi Terminus præficiens sit*.

¹ Quæ de ***רָשָׁע** in Lexico *Gjamio'l-Logat* dicta sunt, & ejus mentem plenè exprimunt, & ad nostrum propositum non parùm faciunt. Ibi enim ***רָשָׁע** idem valet quod **تَطَلَّع**, *Prospexit*, *Re-spexit ad rem*, *Intentus fuit*. ***رَجَعَ** verò non solum est, *Rei imminere*; sed & planè **أَشْرَفَ**, *Excelsam*, *Gloriosam*, *Nobilem* esse. Unde facile *Hieronymi*, *Regulus*. Quin & ***رَجَعَ** respondeat duobus **نَظَر**, & **نَظَارَل**; quorum illud significat *Videre*, *Aspi-cere*, *Attendere*; hoc verò *Efferre se*; nec non, *Protendere collum* *prospiciendi ergo*. Sequitur nomen **الشَّيْفَةُ**, quod disertè sonat **طَلِيعَةُ الْذِي يَشَافُ لِلْقَوْمِ**, i. e. *Vigiles*, *Custodes*, *Exploratores*: quorum nempe est, excubias agere, populumque à subita hostium incursione defendere. Et hinc **تَرَى**, **پَرَاقِرَنْ**, & **يَمَدِيدَنْ**, nullo ferè negotio deducuntur.

² *Phirouzabadio*, **وَعْدَ الْوَعْدَنْ**: *A*, *Predixit affutorum aliquid Boni*; *Promisit*; *Fidem dedit*. Quin & aliam etiam significationem, eamque à **كَرِيرَة** mente haudquam alienam **تَوْرَنْ** affinat Auctor Lexici *Gjamio'l-Logat*: apud quem idem sonare videtur, quod **فِي اغْرَا بِالشَّىءِ**: i. e. *Toto animo & cogitatione rei alicui deditus*, seu *affixus fuit*.

Quæ ergo de *Dane* dicuntur, sic sonant:

Erit & *Dani* sua, quam *regat*, Gens. Erit *Dan* [qualis audit] veluti *Serpens*, propter *Viam accubans*: veluti *Coluber*, *juxta callem imminens observansque*. Admordet ille Equi calcem, & Eques *cadet retrò*. Salutem tuam, Domine, expectabo: *Pensationem nempe, seu Retributionem*; & *suo tempore tandem præstandam*.

נְדָר גָּדוֹר יְגָדְּנוֹ

&c.

Cùm natus esset Filius hic, בְּנֵר, inquit *Lea*: quod *τοῖς οὐ*. ¹ *Ἐν τύχῃ* redditur: Benè scilicet vertat, faustum sit fœlixque: quomodo *Arabicè* ² נְדָר fœlicitas. Placet *Judaïs* ut נְדָר pro בְּנֵי accipiatur; & נְדָר tum simul & נְרוֹר, aut *militem* significet, aut *militum turmam*; quo sensu hic haud dubiè sumitur. Ita etiam *Giggeo* ³ נְרָאָר dicitur, ² cùm *quis in alterum Insurgit, eique imminet*. *Hieronymo* videtur significantius exprimi εὐζωος, seu *expeditus*: quomodo dicitur ⁴ נְדָר וְאַנְדָּר, *כְּאֵן אַנְדָּר erat accinctus*, & *se commovens*. Quidquid sit; ad Nomen hic alludi patet: nec aliud prædicti, quām quodd juxta Vicinos Latrocinantes sito *Gadi*, erit secundūm ipsius Nomen: *Incurret in eum hostilis Turma*: & *Ipse in eos excurret vicissim*.

1 Gratulandi formula, *Orientis* incolis adhuc usitatissima: Qui hominem prosperè agentem ita salutant, جَدَّدْتَ يَا فَلَان, i. e. *O Fortunatum! Ter Felicem! &c. Kamus.*

2 Quin & ipsum ⁵ נְדָר (Conj. 3⁴.) idem est in *Kamus* *cum* حَاقِف, مُضْعَف في القَتَال, *Contendit, Adversarius hostisque fuit*; uti & cum [ut in *Pbirouzabadii* sui Margine annotavit *Pocockius*], *Vehementer, nempe, conflixit in pugnâ*.

מְאֹשֶׁר שְׁמָנָה לְחַמּוֹ

&c.

Inde *Aſberi* Nomen, quod sibi eo nato egregiè *beata* videretur *Lea*: at hīc à Patre aliorū, ni fallor, deflexum est, ad Soli *Pinguedinem* designandam; quæ utique in Oleo & à *Mose* prædicata est, *Deut.* 33. 24. Utī enim *Hebraicum* in *Arabico* * יִסְרָאֵל quærendum est; quod non modò *Mollitatem* & *Facilitatem*, sed & *Opulentiam* & *Proſperitatem* significat: Ita & ad * וְחַמּוֹ referri potest; ubi, præter illud rei *Mollis*; & *Pinguedinis* significatum disertè occurrit. Est enim * וְחַרְחַרְתָּ, *Mulier Pinguis*: & * וְחַרְחַתָּ, *Moles Carnis*, ² *Multa Pinguedo*. Quin & * וְחַיְסָר ³ à non nullis eodem sensu accipitur. Nec opus monere, vocem חַם non pro *pane* solūm, sed pro *cibo omni* sumi: à LXX. per σάρξ semel redi; eaque in significatione ab *Arabibus* semper usurpari.

De sensu vocum hoc in loco occurrentium non dubitatur: at de Constructionis ratione non constat. Alii *Mem*, præfixum *Aſberi*, idem volunt esse ac *De Aſbere*; Eum quod attinet. Alii אַרְצָה subintelligunt: nec hoc satis commodè. Alii *Mem* otiali malunt; utī apud τύς ὁ. Ita & hīc Conjectationi locus. Quid ergo, sicut מְהֻרָה, שְׁמָנָה, Adverbialiter sumamus; & וְחַמּוֹ pro Verbo Plurali: atque ita reddamus, *Ex Aſbere pinguiser visitabunt*, [non sicco pane, vicini]; & *Is Obsonia Principum*, seu *Beatorum præbebit*. [Oleum enim, inter alia οἴα ἐδύσι διοτριφέες βασιλῖς, præcipue hinc petendum erat Lautioribus]. Hæc postrema, ut par est, dubitanter profero: non tamen

1 *Arabicè*, مَكَبِيرَةُ الْأَرْض: Quin & ipsum Verbum وَهُرَبَّ idem est *Zamachshario*, quod سَمَن, *Pinguis*, nempe, seu *Obesus* fuit.

2 *Arabicè*, كَثْرَةُ الشَّعْم, *Gieuhar*. *Gjam.* &c.

3 Immò ab ipso *Gieuhario*, cui sonat السُّمَن.

æquè

æquè incertus de Sententiæ mente. Ad hunc enim modum, de *Abbere* Filio vaticinatur Pater.

Ex *Aſtere Undiuſ* & *λιπαρῶς* viſtitabunt homines: &
præbebit Ille copioſe [*Beatiorum* illas] Delicias Regias.

גַּפְתָּלִי אִילָה שְׁלָהָה

82

Naphthali, pro vulgari vocis acceptione, est *Perplexus* planè, & *Tortuſus*. Non utique nec de primâ nominis impositione constat. נָפְתָּחֵלִי אֱלֹהִים נָפְתָּחֵלִי עַמּ אֲחֵה' נָפְתָּחֵלִי, inquiebat *Rachel* [Gen. 30.8.]: h. e. secundum LXX. Editionis *Lond.* Συναπτελάτεεν με ό Θεός· καὶ συναπτελάτεεν τῇ ἀδελφῇ με. Hæc autem significata Hodierius *Hebraismus* non aliter explicat, quam ex *Arabico* * פְּתַל : quod per se est *Torquere, Convertere*; &, adjunctum rei quæ circum-eatur, ¹ *Stropham meditari*. Et possit quidem ad *Luctam*, quam tamen non offert, trahi. De verbis ergo primis נָפְתָּחֵלִי אֱלֹהִים multum inter se laborant Interpretes: nec tamen iis de eorum Lectione disconvenit. *Hieronymus* enim Scripturam hanc jam olim literis signantibus disertè repræsentavit. In hoc verò solo variant *Græci Antiquiores*, quod ex voce נָפְתָּחֵלִי duas fecerunt. Ii nempe vi-

I *Arabica* ita leguntur, *قتل في دروه*, [ad literam] *Plicavit*,
 vel *fricuit alicui Gibbum*: i. e. inquit Auctor *Lexici Gjamio'l-Logat*.
ان جدور من ورا خد عتة, *Circumvenit eum dolo*. *Qua loquendi forma*,
ut pergit idem, inde orta est, بفعل *الصعب* *البعير* *خاطم*, *ذلك بحيلة*
quod qui camelō nondum domito capistrum fit impositu-
rus, ita facere soleat, ut astutē eum capiat. *Cui etiam concinit Po-*
cockius in MS². suā Proverbiorum MEIDANI Expositione.

2 Annon פָּתַל * à נְפָתָלִי petere, & pro Unicâ voce accipere potuerunt LXX? Ita fortasse videbitur, si Lexica nondum Impressa consulere libuerit. افْتَلَاتٌ enim *Aſſiouthio* dicitur de *Arbore* اَخْرَجَتْ الْفَتَلَةُ, cùm primùm *Gemmare*, seu *Pullulare* incipit:

dentur verbum נָתַן eo accepisse sensu, quo * נָתַן sumitur *Arabibus*: quod est *Enatum* fuit, *Germinavit*; & [Conjug. 2.3.] fecit ut *Nullaret*, & *Crassaret*; non modò de *Plantarum*, sed & *Pecorum Hominumque Progenie* dictum. Quâ ratione hæc erit *Rachelis* mens: Deus mihi *Progerminari*, seu *Progigni*, fecit fructum, ex *Ancillâ* meâ. Illud enim οὐαγὴ πλάσεται προ-οὐαλάσσεται, & de *Impregnatione* à Deo præstata acciperem; sive Eum solum respicias, ut sit οὐαλάσσεται idem quod οὐλανθίμας ἐπίνοε, sive etiam & *Bilham* *Adiutricem*, ut *Præpositionis* ἀντὶ ratio, pariter habeatur. Tum vero sequentia hoc tenore procedere queant, & quidem Vulgatâ בָּתָל significatione, quam jam sequuntur ai o'. *Ego Plaxi* mihi feci *juxta Sororem*; (eum nimirum ne-ctens ex me & *Ancillâ*;) & ab eo *invalui*. At si licet conjecturis indulgere liberiùs; uti statim ad *Benedictionem* Patris interpretandam mutuò accepturus sum significationem à * בָּתָל, quam τῷ * προτότοτι tradam; ita porro & à * בָּתָל suumerem in eundem usum, ad matris *Gratulationem*: & eo fidentiùs, quod videam communionem significationis aliquam inter בָּתָל *Hebreorum* & * προτότοτι *Arabum* jam intercedere, *Separandi* felicet; & ab eâ significatione בָּתָל, *Virginem*, apud utrosque vocari. Significat autem * בָּתָל *Arabibus*, *Permutata*, *Substituere*: & * בָּתָל, *Qui pro alia substituitur*, *Succedaneus*: qualis utique erat *Rachelis* *Ancilla Bilha*. Et inde aliis orietur verborum istorum sensus, utramvis formam constructionis serves: qui quidem, si cum *Judaicis* recentioribus divisa à *Gracis* membra jungas in unum, erit hujusmodi. *Substitutione* planè *Divinâ* (quam nempe suggestit Deus, cuique jam iteratò favet) *Mei loco Succedaneam habui* [apud Maritum cum Sorore] & [per eam] *prevvalu*. Atque inde alia Nominis *Naphthali* ratio: quod nunc sonabit, *Ex Substitutione, Meus*.

pit: & الفَتَلَةُ الْعَصَمَةُ, est *Flos Spinae*. Nec aliter *Ibn-Atbir*, & alii. Quæ quidem, utcunque *Greco* Συντάξει conveniant, at Στίχοι saltē representabunt.

2 *Arabicè*, أَخْذَهُ مَكَانَةً, *Loco alterius accipere*. Gleuhar.

Hæc

Hæc nova liceat tantum in medium obiter proposuisse, & cæteris de *Rachelis* οὐοματθεσίᾳ Conjecturis addidisse. De Patris enim Effato mihi potius agendum est: & vendendum, an illi Nomen illud *Naphthali*, utcunque primò impositum, nunc saltem congruat.

Verba autem ista superiùs proposita, oī o'. exponunt per, Σέλεχος ἀνεμένον ἐποιεῖς ἐν τῷ γεννήματι κάλλος. In σέλεχος nempe respexerunt ad אלה, quod quercus nunc redditur, cuique *Jod* aliquando inseritur: perque ista ἐν τῷ γεννήματι, vim fortè vocis * אמר expresserunt. In quantum nempe * אמר אָלָשׁ, significat *Rei multiplicationem*: & * אמר אָמָר Concessit ei (Deus) *Sobolem*, & *armenta multa & numerosa*. Sic utique 'Giggeius; & ad eandem ferè mentem *Golius*: Nec aliunde fortè *Hebræorum* אמר, *Ramus*. Verba eadem ita vertit *Hieronymus*; *Ager Irriguus*, dans *Eloquia pulchritudinis*. Nimirum אלה idem habuit cum אֵל, & pro *planicie* sumpfit: * סָלָק autem, est ² *Aqua decursus*. Cùm autem *Eloquia*, qualiacunque sint, nihil faciant ad *Agrum*, quamvis *irriguum*; necesse est, ad sensum hunc comprehendum, aut *Ramos*, aut γεννήματα, hīc intelligi. Idem etiam *Hieronymus* verti posse dicit, prout habet *Vulgatus*, & nunc communiter placet, *Cervus Emissus*: Cui interpretationi notum est verba hæc respondere, modò congruerent reliqua. In hâc autem Interpretandi varietate nobis, quibus de Paronomasiâ perpetua est suspicio, is maximè sensus arridet, qui *Naphthalis* nomini accommodatior: ad illud verò proximè accedere videtur LXX. senum Versio:

كثُر دسله امره الله effertur per, و ما شنيقة i. e. *Prolem & Armenta ejus Multiplicavit* (Deus). Nec aliter *Zamachsharius*, cui امر جنی فلان, idem sonat, quod كثُرهم: i. e. *Multos dedit Liberos*. Quin & امر, de *Hominibus* dictum, *Affouthio* est دشا; i. e. *Crescere, Adolescere, &c.*

² Arabicè, مسیل الماء, *Kamus*. Ubi etiam habes, ما السَّمَاء فِي شَلَح [ipsum scilicet *Hebraicum*] quod sonat, *Aqua Pluvialis in foveis collecta*, الغدران,

præsertim

præsertim si σίλεχος (qui est *Hesychio κλάδος*, & *שְׁלֵוחָה*) cum *Hieronymo* generaliter accipias; ita ut etiam *Virgulum* significet, & sit pro *Stolone*; & ἀρεμόν non quidem cum illo *resolutum* vertas, sed *dimissum*, in propaginem scilicet; quo quidem modo *שְׁלֵוחָה* & *שְׁלֵוחָה* ab *Hebraorum Magistris* sumi notissimum est. *Enimvero* id tum velit *Jacobus*; *Napthalin* Filium, à Paternâ Stirpe *Surculum*, longè licet separatum, & in oris extimis deponendum; acturum tamen radices, evasurumque & ipsum in Arborem ramis fructibusque florentem. Nec à sensu hoc, non prorsus absurdo, longè abhorret vox *Naphthali*. Est enim ^{*}פְּרַחַל, ultra illa *Torquendi* significata, ¹ *Amoveri*, *averti*, *abire*, *declinare*: cognatum autem ^{*}בְּרַחַל, ² *Avelli*, *separari*; & quidem eo planè modo, de quo nunc agitur. Siquidem inde oriunda ^{*}בְּרַחַלְהָ, ³ *Giggeo* *Palma exigua*, à *truncō*, uti ait ille, *velut à matre divisa*, *que per se stare possit*: *five*, *Golii* verbis; *Surculus Palmae*, *Idoneus à matre separari*, *et seorsim plantari*. *Patriarchæ* ergo mens hæc sit, quam nobis *oi o'*. suggererint:

Naphthali, veluti *Surculus*, à me [*Enatus*, & *Dimissus in Propaginem*]; [*florebit olim Ipse*], *Ramos pulcherrimos* editurus.

בֶּן פְּרַת יוֹסֵף בֶּן פְּרַת עַלְיָה עַזִּין
בְּנוֹת צַעַדָּה עַלְיָה שָׁוֹר

&c.

Septuaginta sic reddunt. τίς τὸν πατέρα μόνον Ιωσήφ, μόνον τὸν πατέρα μόνον ζητῶσιν. οὐδὲ μόνον τούτους, οὐδὲ μόνον αὐτούς. *Hieronymus*

:
1 Arabicè, ازال, قباعد, لفت, قلب, صرف
Gieubar. Kamuf. Zamachsh. &c.

2 Arabicè, افرد, ماز من غيره & قطع, Zam.

3 Nec aliter ejus Phirouzabadio, الفسيلة من النخلة المقطعة. عن اهلا المستغنية بنفسها. Cui consentit & Gieubarus.

E

sic:

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

fic: *Filius Auctus Josephus, Filius Auctus super Fontem; Filia gradu composito incedentes super murum.* Atque ad eandem fere mentem, Alii omnes. *Ramum etenim hic Ramusculumque intelligunt, sub Filii Filiarumque nomine.*

Septuaginta quidem, cùm יְהֹוָה per ζηλατὸς interpretantur, non dissentientes habent nec *Paraphrastem Chaldaeum*, nec *Salomonem Scholiastem Iudeum*; qui hic de *Josephi Pulchritudine, & Grato aspectu* cogitant: quos sequitur *Hieronymus*, cùm בְּנוֹת צִוְּרוֹת intelligit de *Puellarum AEGYPTI* turbā, quæ de *Maris & Turribus* prospectarent, uno nimirā ex significatis τὸς Ρωρ. Clausulam autem posteriorem non modō aliter intellexisse, (ut cùm שׁוֹר reddunt per ἀράσπερ) sed & legisse videntur *Septuaginta*: qui צָעַר, loco τρύγος, exponant per νεύματος: nisi fortè & horum Interpretatio ex eādem Lectione, quā nunc utimur, processerit. *Nec enim* (ut Verbis utar Optimi *Pocockii*) temere ea solicitanda est. Fieri verò potest, ut, quomodo τῷ τρύγῳ alio in loco dederunt significationem τὸς Αἴρα, sive * צִיר; per ἡμέραν reddentes: ita hic eam τὸς * צִיר tribuerint; quod est *Augmenti, Accessionis rei agnatae*, & ipsius מְאַתָּה notio: *Josephi*, inquam, illius νεύματος; non Filii quidem ¹ Ultimò *Accidentis*, sed certè *Penulti*mi, scilicet, *Novelli*; & cum Fratre suo Uterino *Benjamini*, *Dilectissimi*.

Qui autem *Pulchritudinem* cogitant; פָּרָת referunt ad תְּאֵן, *Decus, Ornamentum*. Alii, qui יְהֹוָה de *Fonte* intelligunt, & *Arborem* ad illum positam dici putant, פָּרָה *Ramum* huc advocant; & בֵּן Metaphoricè accipiunt pro *Ramo*, tanquam Arborum filio. Tum verò *Josephum* volunt esse *Ramum* illum, seu *Surculum*, plantatum juxta *Fontem*;

¹ Quin & si per Νικητῶν, absolutè *Natu Minimum* intelligere velis; neque in hoc tibi defuturum est *Arabicum* زَوْل; utpote quod à Gieuhario, Conj. saltem X⁴. exponitur per أَسْقَصَر, *Minorem* reputavit. Cui & nomen الرَّاجِد idem sonat quod الْهَنِيَّة, *Res Parva*; immò & quod ipsum الصَّغِير: quod per errorem hic legisse putantur LXX.

qui ipse per *Ramos* suos *auctus* fuerit, *Ephraïmum* & *Manassem*: uti exponit Paraphrastes *Chaldaeus*.

Ad *Josephi* Nomen hic alludi concedent omnes. At ultra suspicor Commatii hujus παρονομασίαν non ad Patrem solum, sed ad Filiorum utrumque extendi. Videtur enim, *Jacobum* Benedictionem suam *Josepho*, liberorum omnium Charissimo, impertitum, eam à mentione Filiorum ipsius, nuperrimè sibi benedictorum, auspicari voluisse. Et hoc quidem de *Ephraïmo* factum, facile conjeceris è voce illâ פֶרַח, bis continuè repetitâ: nec de *Manasse* fortè valdè abnuas.

Nimirum, velim *Jacobum* ab *Ephraïmi* nomine, cui pri-
mas modò dederat, jam incipere. Prout enim *Josepho* no-
men erat ab *Augmento*, ita & *Ephraïmo*. Vocaverat eam
Pater, *Ephraïm*: *Quia*, inquit [Gen. 41. 52.] *auxit me sobole Deus*, seu fructificare me fecit, *in Terra Afflictionis mea*. Nec de nominis ejus sic impositi terminatione ס', jam
quæro; an otiosa sit, & nihil aliud significet סְפִרִים אַ, quâm
Fructum Tuli ego: aut apponatur ab ס', quod *Hebreis*,
Mulus, consonans cum *Arabico* * סְפִרִים אַ, *Solitarius & Desti-
tutus*: Et sit inde *Ephraïm*, idem quod, *Ego meis Desti-
tutus*, & quasi *Mulus visus*, nunc *Sobole auctus sum*. Id, in-
quam, non nunc quæro: cùm Interpretem neminem de
hâc re sollicitum reperiam; nec verò ad rem, quæ modò
in manibus, pertineat. Negotio enim nostro satisfuerit,
Ephraïmum illum, à פֶרַח quondam dictum Patri, ab eâ-
dem jam voce subinnui posse: si ritè procedant inde, quæ
sequuntur.

Interea verò *Arbusculum Ramumve*, Interpretum plerif-
que hic loci positum, non à פֶרַח, quod quidem *Ramus*
est, peterem; sed à בְּנֵי: neque ab ipso Metaphoricè
sumpto; sed propriè ac directè, quatenus ab *Arabico*
* פְנַן pauxillùm quidem discrepat, quod *Ramum* protinus
significat. Neque tum opus erit ut fingamus cum Magi-

¹ Præcipuè is, ل زوجة ال، الني لا، qui caret Uxore; inquit Gien-
harius: Nec aliter alii.

stris *Judaicis*, Genus suum foemininum, quo cum concordat, habere à subintellecto: פָּאָרָה: cùm nihil obstat quin בָּנָן, quatenus eadem est vox cum פָּנָן, eo genere sit ipsa; & פָּוּרָת בָּנָן פָּרִיה æquè propriè dicatur, ac גָּפָן פָּרִיה Psalm 128. 3.

Ad *Manassem* autem ut veniamus. *Fœcunda vitis*, de quâ *Psalmus* ille, *domus Lateræ vestiens*; alium hunc à *Jacobo* memoratum *Surculum* refert, *supra Murum ascendentem*: בְּנִיתָ צָעַרָה עַל שׂוֹר. Vox autem similiter à * פָּנָן videtur derivanda, cuius est * *Ramus Luxurians*: qualis hic, qui צָעַרָה dicitur, & in *Murum ascendere*, seu *emicare*. Est enim *Arabibus* * צָעַר, ² *Ascendit*, *Conscendit*, & *In altum* ³ *excrevit* [Planta]. Et quidem, quâ ductus ratione illud בָּנָן, פָּרָה, *Ephraïmo* assignâssem; eâdem, hoc צָעַרָה, attribuerim *Manassi* indigitando: cùm * נְשָׁא significet *Crescere*, *Adolescere*, *Efferri*; & sit non modò * נְשָׁא, *Primum Plantæ Germen*; sed sit & idem planè vocabulum cum *Manasse*, * מְנַשָּׁא, de *Puellâ* dictum, *Adolescens*, *Procerior*.

וַיֹּאמֶר רְאֵה וְרַבָּו וַיַּשְׁטַמֵּהוּ בְּעֵלֵי חַזִּים. Septuaginta sic interpretantur, Eis ὃν μέγας λαβύρινθος ἐλαίδόρεψεν, καὶ ἐνέρχον αὐτῷ κύριοι

1. سدرا سدرا. Arabicè, *Densus*, *Consertus*, *Implicatus*, &c. *Kamus*. Quin & ne desit *Luxuries*, observari potest ex *Ibn-Athir*, الغنن etiam esse *Ramum Arboris dictæ*, quam in *Fabuloso* suo *Paradiso* crescere somniant *Mohammedani*; cujusque brachia singula tam enormi aiunt esse magnitudine, ut spatium, quod obumbrant, ne centenis quidem annis vel equiti sit percurendum. Quæ quidem, utcunque *Figmentum plusquam Mohammedicum* præ se ferant, at *Arabum* saltem opinionem de amplitudine & proceritate *Rami*, voce designati, satis ostendunt.

2. Ac præsertim, الی السطح, i.e. *In tectum Domus*, ut loquitur *Zamachsharius*.

3. Et hinc unum ex præcipuis *Canna*, seu *Arundinis Arabica* non minibus, teste *Aſſiouthio*, est الصعدة: *Quoniam*, ut inquit idem, قبیح مسْتَقْبِلَة, i.e. *Erecta*, & quasi ad *perpendiculum*, (præ cæteris plantis) *in altum ex crescere*.

τοῦ θυμάτων.

תְּמַמָּתָן. סְעִירִים funt, ut notum est, *Sagittas habentes*: hoc est, fortè, *Viri*. Èa enim Homonymià est *Arabicum* * נָשָׁב ; *Sagittas habens*, & inde *Vir*: cuius vocis mentionem idè libentiùs facio; quòd verisimile sit, ad eandem originem *Hebraeum* אַשְׁפָה, *Pharetram*, referri debere: & ab hâc non ita longè absit *Josephi* nomen, ut non ad illud respexisse putas *Sagittas* & *Arcum*, hoc in loco positas. *Sagittarum* quidem significatio ad derivata à נָשָׁב planè pertinet: cùm sit non modò נָשָׁב, *Sagittas habens*; sed נָשָׁב, *Qui conficit eas*; & נָשָׁב, *qui facit*, seu *Emittit easdem*.

Si מְרֹרָה exponatur per מְגַנְּבָלָמָדָמָה, quæ vox primo loco ponitur; non satis liquet ejus significati origo. At si מְגַנְּבָלָמָדָמָה legere liceat, (quæ formatio, quasi à מְגַנְּבָלָה, uti habentur & מְגַנְּבָלָה & מְגַנְּבָלָה, contra Analogiam non peccat) constaret & Vocis interpretatio, & Sententiæ, quæ Metaphorica communiter existimatur, mens. Quo enim sensu dicit *Psalmista* (Pf. 64.3.) *Inimicos suos in eum emisisse Sagittas verborum amarorum*; eodem dici possunt *Josephi* Fratres, *Sagittarum Domini*, sive *Sagittarii*, ipsi *amaritiam fellis* sui intulisse, calumniosè cum eo disceptâsse, eique contumeliosè institisse: ut quem illi columniis primò impetierant, jurgiis deinde prosequerentur, postremò contumeliis onerarent. Quòd Metaphora longiùs procedat; sunt, fateor, qui רְבָה per *Faculari* exponunt; & רְבָה קְשָׁת, de *Ismaele* dictum, huc allegant. At de significato illo nec ibi apud omnes constare video: nec necesse est ut continuetur usque Metaphora per רְבָה; cùm sequens شَطْمَهُ, isthuc trahat nemo. Hoc certè סְתָמָה, si detur ejus significationem ex *Arabico* * סְתָמָה petere; *contumeliam, vel dicti, vel facti, simul & ex alterius*

1 Immò صاحب النشاب, idem hodiè *Arabibus* est, quod *Hebreis* olim בָּעֵל חַצְבָּה, *Dominus* nempe *Sagittarum*.

2 Vel etiam ex شَطْمَهُ, ipsissimo scilicet *Hebr. סְתָמָה*. Observo enim idem esse in *Kamus* cum خَطْرَفْ شَطْمَهُ, *Percussit*, [unde *Gracorum* μαστιγῶσαι] &, conjunctum cum الخَلَام, *sonare, Dicis aliquem*

*dolore gaudium, connotabit. ** סְרִטְמָה autem non solum odium, quod intelligunt hic *Judæi*; aut τὸ ἔγκριτον, aut μα-
Hos. 9. 7, 8. vias, quomodo reddunt aliquando οἱ οἱ. vel ipsorum ματ-
Job. 30. 21. γῶνυ, [Conjug. saltem 7¹.] exhibit: sed *Dolorem* etiam,
& *Tristitiam*. Et *Contristatio* ista, si minus istud per ver-
bum Significata, per Fratrum certè summas injurias Con-
cepta, subinnui poterat à *Jacobo* ex ipfius Nomine. Nem-
pe è *Josepho*, futurum eum * אַסְפִּיקָה, ^{אַסְפִּיקָה} *Tristem & Dolentem*,
& verò *Captivum*.

וחשב באיזן קשותו ויפנו ורעד ירי מידי אביך יעקב משפטו רעדunt hæc LXX. Καὶ σωτερίην μετὰ κράτος τὰ τέλα αὐτῶν. καὶ ἔλευθη τὰ νεῦρα βραχιόνων χειρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ χεῖρα διωάσας Ιακὼβ. ἐκτίθεται οἱ καποδύοις Ἰσραὴλ. Quod interpretantur per σωτερίην; id, uti notum est, à שבב, *frangere*: cui convenit *Arabicum**; significatio eadem. Est & פָּז, *dissipari*, *dissilire*: cui respondet ἔλευθη. At, ut hæc à Deo inficta dicantur in *Josephi* Fra-
tres, non finunt suffixæ particulæ; quæ non eos notant,
sed eum.

Vir Doctissimus sanc& & Kelass.
m̄b̄s pro Brachia Manuum, reddit
Vires Manuum; quod یَرِی eo sensu
sumi potest: & Brachia Manuum
dici commodè nequit; siquidem Ma-
nus sit Brachii pars. At contrà
خَلْقَةَ Græcum, Totum illud mem-
brum significat, quod à Digitorum
extremis usque ad Humerum por-
rigitur; quodque in duo suis membra

De *Josepho* ergò sunt ista: *Eiusque Ar-*
cus permanxit firmus in Viribus [suis], &
eiusdem Brachia Valida siebant, Torofaque,
à Deo, qui *Jacobum valentem fecerat*, &c.
חַשְׁבָּה autem redbo, *Firmus permanxit*:
quod videam non modò * חַבָּב, *Habitat*,
respondere *Hebraico* יָשַׁב; sed esse &
* חַזְבָּה, ^{חַזְבָּה} *Immotus, Stabilisque suo loco man-*

aliquem proscindere. تَهُدُّ شَظْمَرْ vicinum est & voce, & significatu, حَدَّةُ السَّيْفِ; quod propriè denotat أَصِيلَةُ السَّيْفِ, *Aciem Gladii*: Metaphoricè verò, teste *Aſſiouthio*, شَوَّكَةُ وَهَدَةُ النَّاسِ, *Asperi-
tatem & Acrimoniam hominum*.

1 *Phirouzabadio*, غَيْظٌ مَعَ حَزْنٍ, i. e. *Ira Dolore mixta*.

2 *Arabicè*, الْأَسْبَرُ, العَبْنُ, الْأَجْيَرُ & الْأَحْزَبُ, *Kamus*.
Ibn-Athir.

3 *Arabicè*, ثَبَتْ بِالْمَشَانِ فَلَمْ يَرِزِلْ, *Kamus*.

fit;

fit; quod ejusdem significationem adaugeat. Similiter & פָּנָו, per *Validum* esse & *Torosum*, expono: quodd reperiam in eo sensu apud *Golium* (¹ pag. 2888.) Verbum *

dividitur, פָּנָו & בְּגַזְזָו: Et similiter * רָאָב Arabicum ² protenditur. Et verò * עֲרָאָב est strictè sic dictus *Cubitus*, qui poterit & Brachium dici.

פָּנָו.

אָבִיךְ יְעַקָּב, Δωάσις Ιακώβ. hic, cùm de Deo dicitur, appositum fibi habet Patriarchæ hujus Nomen: cùjus ergo της ο'. dicitur, aut δωάσης, ut hic; aut θεός, ut alibi; aut verò ιακώς. [Alias, & sine alicujus appositione, *Taurum*. *Rabbinis* Nobisque significat, non *Græcis* modò Interpretibus: his verò & *Equum*, & *Angelum*]. Mens ergo hujus commatii hæc fuerit: Corroboratum iri Ιωσήphum à Deo; qui *Jacobo* dederat Vires eas, quibus jam non ut πλεονεξίς, sed ut παγκαλεξίς prævaleret; nec *Jacobus* vocaretur amplius, sed *Israel*.

מֶשֶׁם רָעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל, Ex aīdei o καλοχύοντος Ισραήλ. Ita *Græci* Interpretes, de *Viribus* etiam pergendo dicere; quasi hoc sensu: *Ex eo prævalebat* (sive ut prævaleret corroborabatur) *Israel*. Atque cùm pateat eos hæc mente verbum רָעָה cum אֶבֶן construxisse; & * עַמְּדָה apud *Golium* exponatur, *Terra firmis constans Lapidibus*; constare inde poterat de Interpretationis ratione: nisi monitus fuisse à Viro harum linguarum Peritissimo, videri sibi *Golium*, hæc in voce reddendà, à ³ *Manuscripto* fortè suo deceptum.

¹ Observat *Golius*, loco citato, vocem فَهِيَ in Duobus istis, quibus usus est, Codicibus, Dupliciter exponi: Quippe in uno verti per الشَّدَدِينِ الْعَضْلِينِ, *Valido esse Brachio*: in altero verò, per العَضْلِينِ الشَّدَدِينِ, *Validis esse Musculis*. Posterior Lectio haud dubiè Venerior; utpote à tribus, quæ in *Bibliothecā* consului, *Kamusii* Exemplaribus commendata. Utrovis autem modo legas, idem erit sensus. Hoc unicum adjicere liceat; nempe, الأَدْفَيَارُ, فَرَدُ, الْأَدْفَرَانُ, Separavit, Disjunctit: Unde nec ئَخْسَنُ alibi forsan, quam in ipso فَهِيَ, quarendum.

² Nempe, من اطراف اصحاب الى الكتف, *Kamus*.

³ Quæ de * עַמְּדָה habet *Golius*, è *Kamusio* decerpit; cuius omnia, quæ ad manus mihi erant, Exemplaria in Voce istâ sic legunt,

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

Nec tamen desunt alia indicia, quæ eodem nos ducant. Etenim * רָאָה, [Conjug. 4¹.] significat ¹ *In terrâ defigere [Vexillum]*. Et ne *Vexillum*, vox apposita ad notionem verbi explicandam, quod vocatur * רָאָה, à * רָאָה *vidit*, ei originem dedisse videatur: observari potest in Linguâ *Hebræâ* non deesse verbum *וַיַּשְׁבַּת* isti, יְהָה scilicet; quod in ipsâ *Jacobi Historiâ* superiùs usurpatur de *Lapide* ab ipso *Erecto & Stabilito*. Legitur enim *Gen. 31. 45.* *Accepisse Jacobum Lapidem, & erexisse eum in Statuam*: & deinde de eo ait *Laban*, *Hunc Lapidem, quem ego יִרְצַח*. *Lapis* autem hic, de quo nunc *Jacobo* sermo est, est quasi *Fundatus & Angularis* ille, qui *Isaiae 28.16.* memoratur, cuique credatur securè. Hæc si placerent; nollem vocem מַשׁ per čnæħet interpretari, nec à מַשׁ illam ducere: sed à * מַחְ, (sub quo tamen habetur & * מַחְ pro *illuc*) prout significat ² *Stabilire & Firmare*; & Sententiam Priorem sic continuarem; *A Stabilitore illo, qui Jacobi Lapidem defixit.* Similiter etiam &, Clausulâ proximâ, vocem עֹזֶרֶךְ accipere liceret pro *Firmare*, & *Indurare*: cùm * עֹזֶרֶךְ, quod est *Juvare*, inter derivata sua numeret * אֲרֹזֶעֶם; *Firmus, Durus.* Tum verò, si quid placerent hæ Conjecturæ, & aliam tentare auderem; annon hæc omnia, de *Josepho* dicta, à Nominis sui radice subindicarentur. Siquidem * אֲתַחַת non modò significat *sectari, sequi, & se adjungere*; unde *Additionis Notio Hebraica*: sed & * אֲתַחַת format, ⁴ quod est *Firmus, Stabilis.*

legunt, رعيّة الأرض فيها حجارة ذاتية: i. e. *est Terra, in quâ Lapidès sunt Prominentes.* Quæ certè à *Golianis* istis non adeò longè abludunt, ut à re nostrâ aliena esse incipient.

1 *Arabice*, رکز العلم, *Kamus*. Ubi habes & * أَرْبِيز, idem quod ملکن, ثبیت, *Firmavit, Stabilivit.*

2 *Arabice*, اصلاح. *Ibn-Athir.*

3 *Arabice*, الشجد, & الصلب, *Kamus*. In quo & Verbum ipsum * أَرْجَع notionem fortitudinis loci minimè aspernandam, eandem nempe cum وقف, *Confirmavit, Stitit, Permanere fecit.*

4 In *Oceano* idem valet quod الثابت, *Fixus, Stabilis, Constans.*

Et

Græca Versio si minùs arrideat; nec aliæ satisfacent. Qui enim מְשֹׁמֶר interpretantur, *ex eo Tempore*: Orationem reddunt æquè hiulcam; & habent *Abenezram* adversantem, qui שְׁמָה pro מְשֹׁמֶר nunquam accipi pronunciat. Ut Hiatus ille evitetur, Magister ille שְׁמָה vult esse nomen *Dei* istud, quo appellatus est modò, nempe יְהֹוָה אֶבְרִי 'עַקְבָּה: Qui etiam רְאֵבָן & רְאֵבָן in consuetâ significatione sumunt; & vertunt seu *Pascit Lapis* [Fortis aut Columna] *Jacobum*; seu *Pastor*, & *Lapis*; eas voces duas ἀσυμβόλας faciunt, si non ἀσυνδέτας. Quid enim *Lapidi*, & *Pastori*? Hoc item incommodum ut effugiat memoratus *Scholiaſtes*; אֶבְרִי idem significare statuit quod ῥοῦ; & non modò *Robur* connotare, sed *Identitatem*: ut dicatur de *Josepho*, Eum, ope sic nominati *Dei*, Pavisse Patrem suum *Jacobum*; quod scilicet factum esse suprà memoratur. Alter Recentior אֶבְרִי accipit pro בָּל; quod nimirùm *Lapis*, unum aliquid sit: quo sensu paverit *Josephus* Omnem *Israelēm*, nempe, Omnem ejus Familiam.

Si autem oporteat voce hâc שְׁמָה *Deum* intelligi, uti *Abenezra* mavult; quod certè oportere videtur: non necesse est ut ad solam *Denominandi* significationem respiciamus. Utì enim illa competit *Arabicus* vocibus * שְׁמָה & * שְׁמָא, prout à verbo * סְמִין derivantur, quod est *Nominare*: ita altera convenit voci non multùm diversæ, ab eodem * סְמִין ductæ, *Altum* & *Supra* esse significante. Siquidem ab illo est * שְׁמָא שְׁמָא *Altus*, non minùs quàm *Hebræa* שְׁמִים *Cæli*; poteritque fieri ut *Eliph* quiescens facilè excideret; & ut *Deus* appellatione hâc, non minùs quàm alterâ עַלְיוֹן, dignosceretur. Nescio verò an prorsùs absonum effet,

الف المكان اتف، Conjug. 5^a. *Zamachshario* est, Et ejus Verbum *firmiter permanuit in loco, neque discessit ex eo*. فل برحه: i. e. Firmiter *Permansit in loco, neque discessit ex eo*.

I Huic *Rabbinica* *Denominandi* significationi non parùm favet *Arabismus*; in quo سَمَّا, Conj. 2^a. disertè sonat, *Loqui in Nominis DEI*: ut notat Auctor Lexici *Mugmel-allogat*.

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

Si vocem hanc à verbo * סֹד peterem *Pastum* vel *Ire* vel *Mittere*; sensu cùm רָעָה magis congruente: atque exinde aliud *Deo Cognomen darem*; uti & Nomen *Semo Patriarchæ*, cuius è *Posteris Nobilissimi Pastoritiam* vitam agebant.

Tum autem & de אֶבֶן amplius dispicerem; si forte & illud ad sensum aliquem accommodari possit, vocibus illis sic acceptis magis consentaneum. Primo autem occurrit בֶן *filius*; quod *Arabibus* * אֶבֶן: & quærenti satisfaceret, modò apud *Hebræos Scriptores* alibi reperiaretur. Proximo autem loco invenies ipsum * אֶבֶן, apud *Arabes* significaturum ² *Pone sequi*; unde & *Qui Sequuntur, Posteri*, facilè deriventur: nec forte vel בֶן ab illo alienum erit, licet ad בְנָה referri obtinuerit apud *Lexicographos* tum *Hebræos*, tum *Arabes*.

Addi etiam potest; pro אֶבֶן *Lapide*, apertè poni, ¹ *Sam. 6. 18.* fierique potuisse, ut significationibus commutatis acciperetur item אֶבֶן pro אֶבֶל, in eo sensu sumpto, ³ quo * אֶבֶל *Socii, Affæclæ*; aut יְבוֹל, ² *nis o. yérwā*. Sin autem ista acceptio vocis אֶבֶן pro אֶבֶן, à nobis non stet; obiter tamen annotetur, Lectionem istam *Masoretarum* hodiernam non idè sollicitandam esse, quod LXX. eo loco legisse videantur אֶבֶן: cùm *Arabibus* * עַבְלָם fit *crassum esse*; & * עַבְלָם, ⁴ *Lapis crassus, affer, in quo Album quid, Rubrum & Nigrum*.

Ad hanc autem, in quâ nunc sumus, τὰ σώδη significacionem, observari denique potest; eam Acceptiōne isti, quâ

¹ Quæ de * סֹד in *Ramusio* leguntur, ita se habent, الماشية اي رعن واسمها ادا ادا اخرجهها الى الرعي. i. e. * סֹד, *Conj. 1st*. significat *Gregem Pascere*: *Conj. verò 4th*. *Pastum educere*.

² Arabicè, قَعَ, *Secutus est, Pressit vestigia. Gieuhar.*

³ Vel quo * أَبْرَلَةُ, *الباركة من الولد, أَبْرَلَةُ, Felix Liberorum Copia.*

⁴ Arabicè, حَجَرٌ أَخْشَنْ غَلَيْظٌ يَكُونُ أَحْمَرُ وَأَبْيَضُ وَأَسْوَدُ, *Kam.*

* **אָתָּה** *Sequi* significat, benè convenire: vel si minus interpretatio, quam **תְּהִלָּה** **אָבִן** modò attribuimus, arrideat; & si **שְׁמָה** solum, sic acceptum, cum suo **רְהִי** cogitemus.

מַלְאָךְ אָבִיךְ וַיַּעֲזַר וְאֵת שְׁדֵי וַיַּכְרֵךְ sequuntur superioribus connectenda. **אֵל** *Nostris* Interpretibus, *Deus* absolutè: **תְּהִלָּה** o. etiam *hīc*, *θεός*; alibi, *ἰχθύς*; nonnunquam, *τύγάλιος*: quod facit *Arabicum** **אֵל**, (quod ab ***אֵל**) *Regere, Praeesse*. Cognomen autem *Dei*, per quod se semel *Manifestasse* dicit ipsemet Deus, *Abrahamo, Isaaco, Exod. 6. 3.* & *Jacobo*; antequam per Nomen Sacrosanctum, *Jehova*, innotescere ipsi placeret; & *Græcis* Interpretibus variè redditur: vel per *Ἐόν*, ut videtur loco isto; vel *θεός*, ut *hīc*, & *passim*; vel *Παντοκράτωρ*, quo sensu *Hebreis* vulgo sumitur; vel *ἰκανός*, quam significationem iudem etiam agnoscunt, sicut **אָדוֹן**; vel *κύριος*; vel *Ἐπικράτεως*. Horum omnium significatorum vestigia deprehendas in vocibus cognatis *Arabicis*. *Κύριος* habetur in ***סָדָר**, *Dominus, Princeps*: ut **שְׁדֵי** **אָדוֹן** alijs fortè sit quam **אָדוֹן**; & deinde ejus loco *θεός*, Nomen Numinis generalius, ponatur; quomodo ponitur aliquando loco **תְּהִלָּה** *Adonai*. Non verò includitur solum **תְּהִלָּה** *Παντοκράτορος* significatio, in illâ *Domini*, sed comparet in ***שָׁדָר**: & apertius, quam in Radice suâ *Hebreorum*; quam præcipue notatur *Vastandi, & Perdandi* Vis. Verbum enim *Arabicum* gaudet ² notione *Constringendi, Stabiliendi, Firmandi, [puta Regnum]; & Corroborandi* [Lacertum, hoc est Vires]. Et in istâ significa-

1 **תְּהִלָּה** ***אֵל** *Gieuhario* est, *سَاس*, *Regere, Administrare*: *Pbirouzabadio, ولی*, *Praeesse, Principatum tenere*: *Zamachshario, حَكْم*, *Judicare*, seu quamlibet aliam potestatem exercere. Quin nec tacendum est, *Ibn-Athir* vocem ***אֵל**, per quam intelligere videtur *Hebreorum* **אֵל**, inter Derivativa nostri ***אֵל** ponere, eamque disertè pronuntiare اللہ تعالیٰ, *Nomen Dei Altissimi*, ac efferre per الریودۃ, *Dominum*.

2 *Quam notiōnem exhibet Gieuharius his verbis: اي قواه وتفول شد الله ملکه اي قواه وشده اي اوذقه*. Et ad eandem fere mentem *Zamachsharius*.

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

tione *Constringendi* planè respondet verbo * צְבָט ; unde Christianis *Arabibus* suum * אַכְלָתْ ; quo *Omnipotens* designatur. Porrò ἐπαρπάνιος referri possit ad * שִׁידָר, quod est in *Altum efferre* [' Tectum] : uti * סְמָא'א, quod idem cum *Hebræo* שְׁמִינִי, & est *Omne quod supernè nos tegit*, ad suprà memoratum * סְמָא, *Altus fuit, Extulit*, pertinere ponitur. *In aīos* autem quod attinet ; * סְרָאָד est, ² quo satisfit *necessitati vitæ*. Et porrò notandum venit ; *Verbum Radicale*, unde hoc * סְרָאָד derivatur, * סְרָד, [Conjug. 2¹.] significare ³ *Recto duxi propitius juvit* ; nec non * סְרָד', [Conjug. 4¹.] *Bene meritus est, Donavit*.

An hoc *Dei Nomen*, quo insigniri se olim voluit, quoque in Libro *Jobi* antiquo illo frequentissimè appellatur, à *Potentiâ* (quod volunt *Judæorum* plurimi) : aut à *Stabiliendo*, & *Corroborando* ; aut à *Ducendo*, & *Dirigendo*, & *Adjuvando*, (quomodò *Latinorum JUPITER*, à *Juvando*) ; aut verò à *Supremâ* ejus *Cœlestique Sede* impositum fuerit ; non dixerim : *Appositè certè, & aptissimè à Jacobo in Benedictionum, quæ sequuntur, Serie explicandâ adhibetur*. Idem enim erat, quo se *Abrahamo* & *Jacobo* notum esse voluit Deus, cùm tam amplè illis benediceret ipse, eorumque Posteris tanta Sobolis & Terrarum augmenta promitteret : eoque ergò hīc invocatur, ut illa omnia *Josepho* huic præstaret jam, & potissimum impertiretur. Nimirūm, quod dederat Deus Primis hominum Parentibus, ut *Foetificantur*, & *Multiplicantur*, & latè *Imperarent* ; quodque *Patriarchis* deinceps Tribus peculiari munere

1 *Zamachshario* est simpliciter رفع, *Extulit, Elevavit* ; sine *Telli* mentione.

2 *Arabice*, مَا يَكْفِي حَاجَةُ الْعِيشِ, *Aſſiouth*.

3 Hinc ista Precandi formula à *Zamachshario* memorata : اللهم إِنِّي سَأَلُكُكَ مِنْكَ مَا وَفَقْنِي

4 i.e. اسْأَلُكُكَ مَا وَلَيْ وَاعْطِي بِمَعْنَى ita *Ibn-Athir* : סְרָד', * סְרָד' in 4¹. Conj. idem sonat quod اولی واعطی, & quorum est, *Benefacere alicui, Bene mereri de eo* : اعْطِي verò, *Donare, Largiri, &c.*

concefferat:

concesserat: hoc id est quod *Jacobus* jam *Josepho* suo dilectissimo appreccatur verbis maximè sequentibus: Fru-
ctuum utiquè Copiam, è Soli læti Ubertate; & Libero-
rum Gregumque Abundantiam, ex Animantium Fœturâ,
eleganter conjungens. In vocibus quibus hoc exprimitur,
difficultas nulla est. Et earum mentem, ne in Conjecta-
tionibus nimius sim, ad Cognomen שְׁרִי non traham:
quanquam annotari posset, cognatam ei vocem* חָרִי significare *Madefecit*, *Irrigavit*; quæque facili *Orientalibus* Po-
pulis Metaphorâ (ut in * בְּלָי) connotare queat *Bene me-
ritus est*, & *Benefecit*, quod nempe à * סְרִי significatum
diximus; & quæ deinde ad Latices eos *Fœcundantes* &
Alentes, qui hîc memorantur, aptissimè deducatur.

Penè oblitus sum admonere, in Versione *Græcâ* hæc
verba, חָרָת הַהְוָם, sic redi, τῆς γῆς ἐχέσθη μάρτιον ἔτενεν.
Ubi illis est γῆ: alibi, (ut hîc *Judæis*, eosque se-
quentibus) ἄστεας. Et est quidem *Arabibus** חָרָם, sub
Te Radicali, ² *Terra ad mare vergens*: *Depressor* scilicet,
qualis γαῖα, quam apud *Homericum* à *Montibus* distingui ob-
servat *H. Stephanus*; & qualis אָרֶץ, *Deut.* 33. 16. Est &
vox * הַוָּם, quæ significat ³ *Interiora terre*; cui *Te Servi-
lem* præponas: sub ⁴quam est * הַמָּוֹם, *Abundans Aqua* [pu-
teus]; cui comparari potest * הַמָּא, *Fluxit*, *Manavit*. Por-
rò, in sequentibus manifestum est per istud ἔτενα, exponi
תְּהִלָּתָה: & idèò ἐχέσθη μάρτιον, respondere debere τῷ.
Ista autem Significatio latet, ni fallor, in *Arabico** רְבָנוּ,
quod est [Conj. 8¹.] ⁵ *Absolutus*, *Perfectus est*. Ubi videoas

1 Quod alludere videtur istud *Zamachbari*, الْبَرْدَى الْكَرْم, *Suxit quis mamillas Liberalitatis*; i. e. Animum habuit ejus
Præceptis imbutum.

2 *Arabicè*, الْبَحْرِيَّةُ, *Kam.* Et hinc quædam *Arabia*
pars vocatur الْمَهَامَةُ; ob *Humilem*, nempe, & *Depressum* ejus Situm.

3 *Arabicè*, بَطْمَانُ الْأَرْضِ, *Kamus*. Nec aliter *Ibn-Athir*, & alii.

4 Vocem * הַמָּוֹם commodiùs forsan sub * מָה quæsiveris.

5 *Arabicè*, كَمْلَةٌ, قَسْمٌ, & كَمْلَةٌ; *Kamus*. Ubi & idem valet quod
امْلَأ, *Implyvit*. Quin & ipsum رَدْفَصْ Gieuhario est, *Ad Vi-
ctum*

hic commisisse LXX. Interpretes, quod sæpe alias ab illis factum, ut Verbo significationem aliquam suam, licet à loci mente alienam, affigerent. Observandum autem est, illud ἔνεκεν, perverse hic posatum, constructum deinde cum εὐλογίᾳ, Casum ejus mutasse; simul & mutationis in eâdem voce iteratæ, Commationque sequens luxantis, causam dedisse.

Restat alterum Commatum hujus εὐλογίας:

ברכות אביך נברך על ברכות הור', ברכות אביך נברך על ברכות הור', &c. οἱ δὲ sic interpretantur, Εὐλογίας πατέρεως τοῦ καὶ μονάρχος τοῦ πατερίσθυτον πάτερ εὐλογίας ὄρεων μονάρχων, καὶ εἰπεν εὐλογίας θηρῶν αἰενάντων τοντού θεοῦ καθαρίσαντος, καὶ αὐτὸν προσευχῆς ἐν ἡγεμονῷ ἀδελφῶν.

Ut missam faciam variationem terminationis in voce εὐλογίας, modè notatam: observari potest; vocem הור' à nonnullis pro *Montibus* hic accipi, prout in *Deut. 33. 15.* & pariter adjici videri: vocemque מֶרֶךְ, ibi positam ducere reddi; hic μονάρχων. Quo modo μονάρχων pro מֶרֶךְ ponи possit, non quero: Nec hujus est loci. Existimaverim enim *Patriarcham* non ita hic procedere, ut sententiam priorem prosequatur, & à *Planicie* laudandâ veniat ad *Montes*; licet *Moses*, *Israelitis* benedicens, à *Montium* fertilitate ad *Camporum* ubertatem descendat: sed Sententiam hinc novam à *Benedicentis* ipsius Mentione incipere; tuncque, postquam copiam illam omnem à *Shebdei* conferendam satis speciatim anguratus fuerit, in eo jam desinere, ut summatis Optet universas eas Benedictiones, quae vel *Sibi*, vel *Majoribus* unquam suis tributæ fuissent, simul cumulari in hunc *Josephum*.

Verba enim quod attinet, quibus hoc significetur; concedunt ferè omnes מֶרֶךְ posse non de *Matribus* solis, sed de *Patribus* dici; & ad omnes *Progenitores* extendi. נבר quidem, uti מֶרֶךְ δι. redditur per πατερίσθυτον; ita nunc communiter accipitur. At sub *נבר Arabico non tantum illa

etum Sufficit: Ut γὰρ ἔχουν πάτερα, idem fortè hic *Jacobo* sonet, quod Homero, Ζείδνετε "Ἄρεα, *Iliad. B. 548.*

Potentia significatio invenitur, in * נְכָרָה *Præpotens*, ^{נְכָרָה} *Naupatrop*; quā gaudet & ^{חָכָר} *חָכָר*, cūm *Magnificare* significet; sed & alia ^{כְּנַזְבָּדָה} *Consolidandi*, & *Redintegrandi* in * אלְזָבָד, noto *Algebrae* nomine; quā convenit cūm *Hebreo* חָבָד, *Associare*, *Conjugere*. Non ergo Benedictiones has *Jacobi*, sive *Activè*, sive *Passivè* dictas, comparari hāc pateam cum *Majorum* saeorum Benedictionibus, idque præferri; (quod dictu verum haud videtur) sed iis tantum addendas insinuari: quæ acceptio *Chaldaum Paraphrassem* Authorem habet Antiquissimum, nec spernendum. *Addantur*, inquit ille, *Benedictiones meæ*, *supra Benedictiones Patrum meorum*, usque ad omnia ea que optaverint *Principes Humanæ* generis qui unquam fuerint: ^{וְ} *sunt*, &c. ^{וְ} *עַמּוֹן* enim veritas *Principes*: vel *Metaphorice*, ut *Eminentes*, *Collum* in *Collar*, *supra* *ceteros*; vel *simpliciter*, ut *Arabicum*³; ^{וְ} *כְּבָהָת*, *Populi* *Principes*; quod, ati & ^{וְ} *כְּבָעָד*, *Cottus*, cūm *Hebraico* ^{וְ} *כְּבָעָד* videtur congruere. ^{וְ} *מִתְמַת* item reddit Idem per *Desideria*; quod esse nescitur ab ^{וְ} *מִתְמַת* *expetivit*; &, *Significatione* ista, à quā plurimis constituitur cūm voce ^{וְ} *מִתְמַת*, *pro Colla* accepta; & iis exponitur per *Voluptates Montium*, sive que à *Montibus* *expetantur*. Alii omnes, quibus ^{וְ} *מִתְמַת* est *Collis*, ^{וְ} *מִתְמַת* accipiunt pro *Termino* & *Fine*, à ^{וְ} *תְּאֵת*, eoque vel *Spatium*, vel *Temporis*. Qui *Spatium* cogitant, vel volunt *Benedictionum* *lharum Regionem* extendi ad *Montes*, aut *Gileaditicos*, quod pertinebat *Tribus Manassis*, & verbum ^{וְ} *אַלְמָתָה* adjungi; aut *Extremos Mundi*. Qui autem *Tempus* respiciunt, velle intelligent *Patriarcham*, ut durarent hæ *Benedictiones* usque ad *Finem*, seu *Extremum* [*Tempus*], *Partium Fundatissimarum Mundi*: juxta illud effatum *Isiae*, de *Montibus prius motis*, & *labefactis* *Isa. 54. 10.* *prius Collibus*.

1. *Aſſiouthio*, الذي يُفْهَمُ عَلَيْهِ مَا أَرَاهُ مِنْ أَمْرٍ وَدُهْيٍ
تُغْنِيُ الرَّجُلُ مِنْ فَقْرٍ: نَصْلَحُ عَظِيمَةً مِنْ كَسْرٍ: 2. *Arabicè*,
رَبْ عَلَيْهِ مَا نَهَى مِنْهُ: *Gieuhar*, *Kamus*.
أَقْرَارٌ بِهِ شَقَّا الْقُلُوبَ وَسَعَيْنَهَا.

3. *Pherouzabadio*, سَيِّدُ, *Dominus*. *Aſſiouthio*, وَجْهٌ, *Dux* vel
Principis Provinciae. *Ibn-Atbir*. *Et*

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

Et huic quidem de *Tempore* Interpretationi illud maximè deesse videtur, quod non appareat verbum חארה, unde חארה, aliquam *Temporis* connotationem subinnuere: utpote quod de solâ *Regionum* designatione usurpatum legitur. At verò si חארה idem esse ponamus cum * אוש Arabico, quod pariter est *Finis, Extremum, Terminus*; & hoc petamus à verbo * אוש, *Præcessit, Prævertit*; licebit tum *Terminus* indidem *Temporis*, saltem præteriti, concipere; eum nimis, quo *Colles* formari coepti sunt, & nasci *Montes*; & *Sensus* haud absimilis isti, quem dedit *Chaldaeus* Interpres, prodibit. Optabit enim *Jacobus*, ut Benedictiones omnes, tum eæ, quas modò memoravit; tum eæ, quibus *Ipse*, aut *Majores*, seu *Antecessores* ipsius, omnes ascendendo usque ad jacta *Collum Aeternorum* fundamenta, ornati fuissent; essent jam, quasi per manus ipsius impositas, consignatae, traditæ & collatæ in *Caput Josephi*, & *Verticem* præcipui *Fratrum*.

Ultima verba interpretantes *Græci*, videntur Benedictiones has detulisse & ad *Fratrum Capita*; quorum Dux *Josephus*: & fieri potest, ut verbum נגָר legerent, & ḥv pro subintellecto נאש ponerent. Potest verò esse, ut, cùm illi αὐτῷ ὁ ιγνώστοι cogitassent, & voculas istas per ḥ breviter scripissent; illud à Librariis in ḥ, quod ea esset constructio usitator, mutatum fuerit. Illud autem constat, eos vim τέχνην hīc expressisse per ιγενάρη, quomodò usurpatur ² Arab. * נטהיר, quod vult *Prastantiores, Optimates*.

1 Isque præcipuè *Temporis*: idem nempe, teste *Phirouzabadio*, cum الامان, *Finis Aetatis*: vel, cum شوط, *Cursus ad Finem perductus*, à شوط *Diu duravit*; teste *Ibn-Athir*. Quin & si *Finem*, seu *Terminus* in genere velis, valet quoque الشاو, apud *Illum*, المني: apud Hunc verò, الغاية.

2 Respondet enim in *Kamusio* duobus, الأفضل, *Prastantes, Excellentes*; & الأمثال, *Optimates, Proceres*; utpote illustria Virtutis *Exempla*. Et hinc ظاهير الجيش; [juxta Auctorem Lexici *Gjamio'l-Logat*] Ii sunt *Milites*, qui summum in exercitu imperium meritis suis obtinuerunt.

mates.

mates. Atque, quod ad rem hanc facere poterit, est* נָדִיר, non modò *Deo Devotus*, sed etiam *Monitor*, &c, peculiärer, qui simul *Minatur*. Significationem autem eam quod attinet, quam modò prætuli, quæque aliis multis placuit, *Eximii*, nempe, & *Præcipui*; ea facile deducitur à Separatione istâ, quam eloquitur *Hebræum* נָזֵר: & verò ab *Arabico**² נָדֵר disertim enunciatur. Neque quemquam moveat, me literas istas medias indifferenter habere; & quodlibet in voces meas verbum arripere, in cuius medio earum una aliqua similis reperitur: cùm satis constet eam esse modò inter voces *Arabicas*, literis affinibus constantes, necessitudinem; ut sensus suos sibi mutuò facilimè accommodent. Illud autem unicum observatum, cuius specimen in verbis his clarè cernitur, *Linguæ Arabicae Intelligentiam, Variarum Significationum confusione laborare alias viæ*, non paulo explicatiorem reddet.

Dum sensus Simpliciores hujus Commatis scrutaremur attentiùs, non vacabat ad Allusiones aliquas προσωρύματος animum advertere. Observare verò licet; non solum Coacervationes illas Benedictionum juxta *Josephi* nomen esse: sed ipsam Benedictionis rem ab illo non prorsus alienam esse. *Psalmi* enim 115. Benedictiones cùm sic enunciantur, *Benedicat Deus Domui Israelis, benedicat Domui Aarons, benedicat Deus ipsum Reverentibus, tam Minoribus, quam Majoribus*: Sequitur; יְהוָה, *Addet Deus super vos, & super Liberos vestros; Benedicti estote vos Domino, Creatori Cælorum & terra.* Ubi videmus Benedictionem hanc Sacerdotalem huc usque productam, mediante voce נָדֵר, continuari: quæ ergò idem posse videatur, quod vox בָּרֶך. Licet enim illa, sub *Additionis* notione accepta, locum hic aliquem tenere possit: intelligi tamen debet eo sensu

1 Unde & ipse Mohammed audit inter suos, المذر: Utpote qui عالم وحدنر, i.e. *Monendo, Minandoque homines Instituit.*

2 Est enim *Alphiumio*, تقدم في الفضلة, *Precedere aliquem Virtute & Dignitate.* Unde, in *Kamusio* is, وحيد العصر, الرمان *in Kamusio* est, *Phænix Seculi, Vir Incomparabilis.*

De Benedictione Patriarchæ Jacobi

Amplificandi, Augendi, & Fælicitate Maclandi, quo Benedictio à Deo intelligi item debeat. Quin & Benedictiō nem etiam, per verba scilicet *Bona*, ab eādem voce significari licet suspicari: cùm * ﴿ ﴾ fit non modò ¹ *Famulari*, & *Servire*, cui convenit * ﴿ ﴾, *Servus*: Sed & ² *Narrare*, *Laudare*; & * ﴿ ﴾, *Attributum*, *Laus*; & * ﴿ ﴾, ³ *Encomias*. *Narrare* autem & *Laudare* *Bona*, quæ cuiquam in futurum evenient; quid aliud est, quām ei εὐλογεῖ; eumque de iis, seu super ea, εὐδαιμονίζει? Et verò eo narrandi genere, Benedictiones hujus Capitis pleræque concipiuntur: & illa *Balaami* tota contexitur. Aliam etiam offert Conjecturam ἀναδίπλωσις illa ultima hujus perioches, quā Phrases duæ *Josephi Caput*, & *Eximii inter Fratres Vertex*, ita sibi invicem respondent, ut in idem recidere videantur. Sicut enim dictum jam est, * נָרִיר sonare *Eximium* & *Præcipuum*: ita habet & * צָפָן, unde *Futurum* צָפֵן formari possit, voces sub se positas * צָפָן, quæ est *Pars rei Melior* & *Selectior*; ⁴ *Muhammedi* apud Suos Epitheton; & * צָפָן, *Mustaphi*, Nomen, idem significans, quo eorum multi, [quo etiam & ipse *Muhammedus*] aliquando insigniuntur. Ad hanc verò convenientiam vocum * נָרְרָה & * צָפָן, porrò confirmandam; addi potest de voce * נָצָר, quæ illi * נָרְרָה affinis; ⁵ eam prorsus idem cum * צָפָן significare; partem scilicet *rei Puriorem* & *Prestantiorem*.

¹ Arabicè, خدم, *Pbirouz*. عبد, *Ibn-Atbir*.

² Teste *Zamachshario*, qui de voce وصف, inter alia, hæc habet; تواصفوہ بالکرم, *Generosi Titulo aliquem Insigniverunt*: Nobilitatem ejus *Prædicarunt*. Unde sequitur, حسنة, *Nomen Honestum*, *Clara Existimatio*, &c.

³ Arabicè, العارف بالوصف, *Kamus*.

⁴ Rationem habes apud *Gieuharium*, حقال محمد عليه السلام: صفوۃ اللہ من خلقہ و مصطفیاء: i.e. *Nomina* * צָפָה & * מְסֻחָה, *MOHAMMEDI* et sunt indita, quod à Deo Selectus fit inter homines.

⁵ Unde & ipsissimis, quibus τὸ * צָפָן, verbis in *Kamus* expōnitur; nimis, من كل شيء, الخالص.

Sic ergò *Jacobus* Filiorum Præstantissimo, *Josepho* suo, Benedicit :

Est Ramus, per quem *increvi* [ego], *Josephus*: Ramus, super fontem situs; *Increscens* ipse, & fructifer, [per *EPHRAIMUM*, *Incrementum* suum]: Ramus item supra Mūrum emicans, [per *Florentem* & *in altum enitentem*, *MANNASSEN* suum].

[Tum Fratres ipsius, tum Alii, in quorum manu fuerat] Sagittarii, Illum [Virum non minùs Sagittarium,] Probris & Calumniis impetebant: [ex *Josepho* *Aucto*, jam *Asephum* factum, *Dolentem* *Tristemque* nempe, & *Servum*.]

Arcus interim ejus *permansit* *firmus*; Viresque manuum ejus prævalidæ erant factæ; à Manibus ejus, qui valentem fecerat [me] *Jacobum*; à Stabilitore illo, qui defixit fundavitque Lapidem mei *Israelis* [apud Deum & homines prævalentis]: à Forti illo, Deo Patris tui, qui & te *Stabilitat*: ab Optimo illo & mihi Beneficentissimo, qui & tibi *Benedicat* [& quidem *cumulatissimè*] *Benedictionibus* [illis Soli,] tum quæ à Cœlis desuper influant, tum quæ è Terrâ subtùs emanent; *Benedictionibusque* simul iis, U-berum, & Uteri.

Benedictiones hæ Patris tui [quæ aut modò à me prolatæ, aut quibus ipse fuerim beatus] *insuper additæ* omnibus *Benedictionibus* Majorum meorum, qui unquam fuerunt, ex quo Montes [nati]: sint [unâ consignatæ & collatæ, quasi ab impositis omnium nostri manibus,] in Caput *Josephi*, [sic *Audi* scilicet, & *Macdi*]; & in Verticem ejus, qui [merito suo, & votis nostris,] inter Fratres suos *Egregius* porrò sit & *Eximus*.

בנימין

בְּנֵימִין זָאֵב יְטָרָף

&c.

Interpretes LXX. exponunt זָאֵב יְטָרָף per λύκος ἀρπαξ. Nominaliter: Nec aliter Recentiores: *Castigationem* excipio; qui sic reddit, *Ceu Lupus prædabitur.* Nimirùm, *ceu,* interponit; ne fint זָאֵב בְּנֵימִין & אֲוֹשָׁבָתִים: quale quid, per totum hunc *Jacobi Sermonem*, antè non acciderat. Quid si ergò זָאֵב hoc Infinitivè sumi placeat: (nec enim *Puncta* moramur *Majoretarum* commentum) ejusque significatum ab *Arabismo* petamus? Ubi verbum * רָאֵב sonat, *Lupi* ¹ more agere, *Prædam* undique captare, *Graffari*: * רָאֵב, (*Giggeio*) ² Illud collegit (undique nimirùm); & * חָרָאֵב ³ אֲלָשִׁי, *Rem* variis vicibus accepit. Tum, nimirùm, ita processura est Sententia: *Benjamin* (*Lupi* more) undique, variisque vicibus, captando, *Prædabitur*; Manè nimirùm, Vesperique, &c. Ita prorsus congruit Explicatio hæc iis, quæ statim dicuntur: simul & *Futurum* יְטָרָף, τῷ sic adjunctum, *Futuro* isti pulchrè respondet, quod in בְּנֵימִין latet; quoque poterat *Jacobus* respexisse. Est enim ver-

1 Nempe, خَبِثًا وَنَهَا, ut habet *Gieuharius*, i. e. *Astutè & Improbè.* Et hinc, auctore *Zamachshario*, sunt العرب الذين يهربون من صعاليكهم وشطارهم الذين يقتلونهم, *Pauperrimum Nequissimumque Arabum genus*, qui, *Luporum* more, *rapinis vivunt.* Hinc & qui *Vafre* *Simulatéque* agere amat, *Meidanio* dicitur, ذَيْبٌ فِي مَسْكٍ سَخْلَةٍ, *Lupus in pelle Ovinâ*: vel, si *Graca* malis, ista habes *Matt. 7. 15.* λύκος ἀρπαξ ἐν ἐνδύμασι περιβάτῳ.

2 Arabicè, جَمِيعَة, *Kamus.*

3 Verbum * חָרָאֵב in *Oceano* exponitur per قدار, quod *Lupum* ultro citroque, *Prædandi* causâ, circumcursantem aptè repræsentat. Denotat enim, *Per vices & periodos* *huc & illuc* se convertere; *Se invicem Obire*; *De loco in locum migrare*, &c.

bum * טוֹן, ¹ *Pascere familiam, Alimenta subministrare*, sibi suisque de necessariis prospicere. Hæc si non inconcinna videantur; constabit nomen בְּנֵי מִצְרַיִם non jam ab יְהוָה deduci debere, nec in *Mem* literam desinere; ut legant Codices *Samaritani*. Istud certè meliori multùm Omine à Patre impositum est: ut quem Mater à *Dolore & Genitu* suo appellatum voluit, Filium illum *Jacobus à Fælicitate, Opulentiâque auspiciatiùs* denominaret. Siquidem est * יְמִינָה, *Benedictio, Augmentum, Vis, Robur*: & * יְמִינָה, *Fælix fuit, Opulentus, Rerum copiâ cumulatus*; quæ ultima Significatio τὰς * ιπέτας non longè ab illâ cognati sui * ιπέτας, quod dicitur cùm *sumptu magno & copiose alitur familia*. Atque ista, modò placeant, in *Benjaminem* ² suffecerint. Neque enim opus est, ut ὁμωνυμίαν τὰς γράμμας multis explicemus: quod την οὐ. per ἐπιν redditur, cæteris omnibus rectius, per *Prædam*, ab *Arabico* * بَنْيَادُعَة; quod suprà vidimus de *Jehuda*.

Quare ista sit *Benjaminis Εὐλογία*:

Benjamin [Filius quondam mihi dictus à Fœlicitate, Viribus, Opumque copiâ, eadem usque propria habebit: quodque illi Nomen in futurum promittit, *sibi suisque affatim prospiciet.*] Lupi instar, ubique, nec simplici vice, graffando, Prædabitur: & Prædam comedet Matutinam: & Spolia Vespertina dividet.

1 Arabicè, قام بـكفاية عـيالـة Zamachsharius.

2 Nisi forsan id unicum adjicere fas sit; *Nimirūm*, quodd Author *Kamusii*, varia την * ιπέτας Derivativa recensens, بنـيـامـن أـخـو جـوـسـف, *BENJAMINEM Josephi Fratrem*, iis apertè annumeret.

